21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2002 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 213 (2658)

Ազգ
Azg
armenian daily

Սկսվում է ՀՀ նախագահի թեկնածուների պաշտոնական առաջադրումը

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 21-ին կսկսվի ՀՀ նախագահի թեկնածուների պաշտոնական առաջադրումը: Ընտրությունները կանցկացվեն 2003 թ. փետրվարի 19-ին: Առաջադրվել կարող է 35 տարին լրացած, վերջին 10 տարում ՀՀ քաղաքացի հանդիսացող եւ նույնքան ժամանակ երկրում մշտապես բնակվող, ընտրական իրավունք ունեցող յուրաքանչյուր ոք: Առաջադրելու իրավունք ունեն կուսակցություններն ու քաղաքացիները: Մինչեւ 2002 թ. դեկտեմբերի 6-ը կուսակցությունները, կուսակցությունների դաշինքները, առնվազն 100 քաղաքացիներից ձեւավորված նախաձեռնող խմբերը կարող են թեկնածու առաջադրելու որոշումները ներկայացնել ՀՀ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով: Որոշումը պետք է պարունակի առաջադրվող թեկնածուի տվյալները, ինչպես նաեւ սեփականության եւ վերջին մեկ տարում թեկնածուի ու նրա ընտանիքի անդամների եկամուտների հայտարարագիր: Յուրաքանչյուր կուսակցություն, կուսակցությունների դաշինք եւ նախաձեռնող խումբ իրավունք ունի առաջադրել հանրապետության նախագահի մեկ թեկնածու: Առաջադրման ժամկետը լրանալուց հետո հնգօրյա ժամկետում՝ դեկտեմբերի 7-11-ը ներառյալ, առաջադրողների լիազոր ներկայացուցիչներին ԿԸՀ-ն կհանձնի թեկնածուների առաջադրումը պաշտպանելու պաշտոնաթերթիկներ: Թեկնածուի առաջադրումը ստորագրությամբ պետք է պաշտպանեն առնվազն 35 հազար ընտրողներ:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

«Հպարտանում ենք, որ 10-15 մարդ միանում է մեզ ամեն օր»

Ռուբեն Միրզախանյանի մամլո ասուլիսը

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը երեկ մամուլի ասուլիս էր հրավիրել՝ ներկայացնելու կուսակցության գործունեությունը վերջին՝ հոկտեմբերի 16-ին կայացած համագումարից հետո:

Տեղեկացնելով, որ սփյուռքի ռամկավարական կառույցները դրականորեն են անդրադարձել Պատգամավորական ընդհանուր ժողովի արդյունքներին, Ռ. Միրզախանյանը նշեց, թե արտերկրի աջ ուժերը եւս արձագանքներ են ունեցել, ակտիվացել է համագործակցությունն ազատական ուժերի հետ Ռուսաստանում, Արեւմտյան Եվրոպայում: Մասնավորապես կուսակցությունը Բորիս Նեմցովից ստացել է հրավեր՝ մասնակցելու ռուսաստանյան աջ ուժերի այդ դաշինքի կազմակերպմամբ այս ամիս Սանկտ Պետերբուրգում կայանալիք

մի միջոցառման: «Բացի այդ, ես երկու օր առաջ եմ վերադարձել Ֆրանսիայից, որտեղ էի «Միավորում հանուն հանրապետության» (RPR) կուսակցության հրավերով: Այնպես որ, մենք վերահաստատել ենք մեր նախկին հարաբերությունները, եւ, կարծում ենք, 2003-ին դրանք զարգացում կապրեն»:

Վերադառնալով փարիզյան իր ուղեւորությանը, ՀՌԱԿ ատենապետը նշեց, թե մասնակից է եղել խոշոր քաղաքական երեւույթի: Ֆրանսիայի աջ ուղղության կուսակցությունները, այդ թվում նաեւ նախագահ Ժակ Շիրակին ներկայացնող «Միավորում հանուն հանրապետության»-ը, միավորվել են: «Այս միավորումը, որի գործընթացը սկսվել էր դեռեւս Ֆրանսիայի նախագահական ընտրությունների ժամանակ, անշուշտ, ոչ միայն կուժեղացնի աջ ուժերի դերն արեւմտաեվրոպական այդ երկրում, այլեւ կմեծացնի նրանց կշիռն առհասարակ եվրոպական զարգացումներում»:

Տես՝ էջ 2

ՆԱՏՕ-Ի ԳԱԳԱԹԱԺՈՂՈՎ

ՀՀ նախագահը մեկնում է Պրահա

Այսօր նախատեսված է Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը այսօր կմեկնի Պրահա՝ մասնակցելու Չեխիայի մայրաքաղաքում կայանալիք Եվրատլանտյան գործընկերության խորհրդի գագաթաժողովին: Հանրապետության նախագահի գլխավորած պատվիրակության կազմում են պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը, արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը, ՆԱՏՕ-ում ՀՀ առաքելության ղեկավար Վիգեն Չիտեչյանը, Չեխիայի Հանրապետությունում ՀՀ դեսպան Ջիվան Թաբիբյանը, պաշտոնատար այլ անձինք եւ լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներ:

Նույն օրը նախատեսվում է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահներ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Հեյդար Ալիեւի դեմ առ դեմ հանդիպումը: Ավելի ուշ երկու երկրների ղեկավարներին կմիանան նաեւ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները:

Նոյեմբերի 22-ին Պրահայի Կոնգրես կենտրոնում Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորած պատվիրակությունը կմասնակցի Եվրատլանտյան գործընկերության խորհրդի գագաթաժողովին, որի ընթացքում նախատեսվում է նաեւ Հայաստանի նախագահի ելույթը:

Չեխիայի մայրաքաղաքում Ռոբերտ Քոչարյանը երկկողմ հանդիպումներ կունենա Ֆրանսիայի Հանրապետության նախագահ Ժակ Շիրակի եւ Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ: Հայաստանի նախագահը կայցելի նաեւ «Ազատ Եվրոպա եւ Ազատություն» ռադիոկայան, հանդիպում կունենա ռադիոկայանի հայկական ծառայության լրագրողների հետ:

Նույն օրը երեկոյան հանրապետության նախագահի գլխավորած պատվիրակությունը կվերադառնա Երեւան:

ՆԱՏՕ-ն հատուկ ուշադրություն է դարձնում միջինասիական եւ կովկասյան երկրներին

ԱՆԿԱՐԱ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՆԱՏՕ-ի խորհրդարանական վեհաժողովի գլխավոր խորհուրդը (ԽՎԳԽ), որը երեքշաբթի օրն ավարտել է աշխատանքը Ստամբուլում, կոչ է արել հատուկ ուշադրություն դարձնել «Միջին Ասիայի եւ կովկասյան տարածաշրջանի երկրներին, որոնք ցանկանում են սերտ հարաբերություններ հաստատել ՆԱՏՕ-ի հետ»: ՆԱՏՕ-ի ԽՎԳԽ-ի մշտական կոմիտեի կողմից պատրաստված ամփոփիչ հուշագրում մասնավորապես նշվում է միջազգային ահաբեկչության համաշխարհային հանրակցությանն ուղղված աճող սպառնալիքի մասին: «Նախեւառաջ Հյուսիսատլանտյան դաշինքը պարտավոր է հոգ տանել մասնակից պետություններին ահաբեկչական սպառնալիքներից, ինչպես նաեւ զանգվածային բնաջնջման զենքի կիրառմամբ նրանց վրա հարձակումներից պաշտպանելու մասին», ընդգծված է հուշագրում:

ՆԱՏՕ-ի ԽՎԳԽ-ն նշել է Ռուսաստանի հետ Հյուսիսատլանտյան դաշինքի կապերի ամրապնդման կարեւորությունը: Ամփոփիչ հուշագիրը Մոսկվայի հետ ՆԱՏՕ-ի հարաբերությունները խորացնելու կոչ է բովանդակում՝ այդ առնչությամբ արձանագրելով «ավելի վաղ ստեղծված Ռուսաստան-ՆԱՏՕ խորհրդի» կարեւոր դերը:

ՆԱՏՕ-ի խորհրդարանական վեհաժողովի գլխավոր խորհուրդն ընդգծել է, որ ռազմական կազմակերպության մեջ նոր երկրների ընդունումը միայն կամրապնդի Հյուսիսատլանտյան դաշինքը եւ էլ ավելի անվտանգ կդարձնի Եվրոպան:

ԱՄՆ-ը եւ Մեծ Բրիտանիան 5 տարում կստեղծեն հակահրթիռային արդյունավետ համակարգ

Առաջիկա 5 տարիներին հակահրթիռային պաշտպանության արդյունավետ համակարգ է ստեղծվելու: Բրիտանական «Անանովա» գործակալության տվյալներով, նման հայտարարություն է արել գեներալ-լեյտենանտ Ռոնալդ Քադիշը, որը գլխավորում է այդ համակարգի մշակման նախագիծը: Գեներալի կարծիքով, Պենտագոնը մի ամբողջ շարք հաջող փորձարկումներ է անցկացրել եւ այսուհետեւ պետք է իրականացնի «նման համակարգերի ինտենսիվ զարգացման ու տեղաբաշխման» ծրագիր:

Գեներալ Քադիշն իր հայտարարություններն արել է Ֆիլինգդեյլսում (Մեծ Բրիտանիա) վաղ ծանուցման կայան կատարած այցելության ժամանակ: Տեղորոշման այդ կայանը հակահրթիռային պաշտպանության ամերիկյան համակարգերի բաղկացուցիչ մասն է լինելու:

Մեծ Բրիտանիայի կառավարությունն իր հերթին պնդում է, թե ամերիկացիները դեռ պաշտոնապես չեն դիմել Ֆիլինգդեյլսի կամ Մենուիթ Հիլի ռազմակայաններն օգտագործելու խնդրանքով: Մինչդեռ պաշտպանության նախարար Ջեֆրի Հունը հայտարարում է, որ իր երկիրը պետք է թույլատրի հիշյալ ռազմակայանների օգտագործումը: Նախարարի խոսքերով, հակահրթիռային պաշտպանության ընդհանուր համակարգը «Մեծ Բրիտանիայի եւ նրա ժողովրդի շահերին համապատասխանում է նույն չափով, որքան ԱՄՆ-ի շահերին»:

Պ. Ռ.

Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության դռան շեմին

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության մամուլի ծառայությունից, այսօր եւ վաղը Ժնեւում տեղի կունենա Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանը (ԱՀԿ) Հայաստանի Հանրապետության անդամակցության խնդրին նվիրված եզրափակիչ նիստը: Հայաստանի պատվիրակության անդամները երկու օր առաջ ժամանել էին Շվեյցարիա: Պատվիրակությունը ղեկավարում է առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարը:

Նշենք, որ Հայաստանի՝ այս կառույցին անդամակցության գործընթացը վաղուց մտել է եզրափակիչ փուլ, բայց բուն անդամակցությունն անընդհատ հետաձգվում է: Հուսանք, որ այս անգամ կընդունվի վերջնական որոշում, եւ Հայաստանը կդառնա ԱՀԿ 145-րդ անդամը:

Ա. Մ.

Հրդեհ Հունաստանում ՀՀ դեսպանության շենքում

ՀՀ ԱԳՆ-ն տեղեկացնում է, որ նոյեմբերի 18-ի լույս 19-ի գիշերը, 00:15 րոպեի սահմաններում Հունաստանում ՀՀ դեսպանության շենքում հրդեհ է բռնկել: Դեսպանությանը հասցվել է նյութական վնաս, մարդկային զոհեր չկան: Կրակը մարելուց հետո հրշեջ ծառայությունն իրականացրել է առաջին՝ նախնական տեղազննությունը: Թեեւ ենթադրվում է, որ հրդեհի պատճառ է դարձել էլեկտրական հոսանքագծերի անսարքությունը, սակայն վերջնական տվյալները հայտնի կդառնան հետաքննության ավարտից հետո: Նոյեմբերի 19-ին կատարվածի մասին տեղեկացվել է Հունաստանի արտաքին գործերի նախարարությունը:

Ադրբեջանցիները բողոքի ակցիա են կազմակերպելու Բրյուսելում

ԲԱՔՈՒ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բրյուսելում գործող «Ադրբեջան» խմբակի նախաձեռնությամբ նոյեմբերի 29-ին Եվրախորհրդարանի շենքի առջեւ տեղի է ունենալու հանրահավաք-երթ, որի մասնակիցները արտահայտելու են իրենց բողոքը հայերի «զավթողական» քաղաքականության դեմ, գրում է ադրբեջանական «525-րդ» թերթը, նշելով, որ դա լինելու է Եվրոպայի խորհրդարանի շենքի առջեւ բողոքի առաջին ակցիան:

ԳՈՒՅՔ ՊԱՐՏՔԻ ԴԻՄԱՑ

Միխայիլ Կասյանով. Հայաստանի հետ կնքած համաձայնագիրը օգուտ կբերի Ռուսաստանին

ՄՈՍԿՎԱ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Հայաստան կատարած այցի ժամանակ վարչապետը համաձայնեց պարտքերի դիմաց վերցնել մի քանի հայկական ձեռնարկություններ: Հավանաբար, դրանք ինչ-որ ավերակ-գործարաններ են, որոնք պետք չեն հենց Հայաստանին: Ի՞նչ են դրանք արտադրում, արդյոք դրանք հեռանկար ունե՞ն եւ ի վերջո ում կհասնեն՝ պետությա՞նը, թե՞ մեր օլիգարխներին»: «Արգումենտի ի ֆակտի»-ի ընթերցող Դմիտրի Բերեզինի (ք. Սուզդալ) այս հարցին պատասխանել է անձամբ Ռուսաստանի վարչապետ Միխայիլ Կասյանովը:

Ահավասիկ նրա պատասխանը. «Հայաստանը Ռուսաստանին է փոխանցում «Մարս» էլեկտրոնային գործարանի, Երեւանի մաթեմատիկական մեքենաների ինստիտուտի, Երեւանի նյութագիտության ինստիտուտի, Երեւանի կառավարման ավտոմատացված համակարգերի ինստիտուտի բաժնետոմսերը, ինչպես

նաեւ Հրազդանի ջերմաէլեկտրակայանի գույքային համալիրը: Դա կփակի հիմնական պարտքը՝ 93 մլն. դոլար:

Չենք կասկածում, որ այդ համաձայնագիրը օգուտ կբերի Ռուսաստանին: Միայն Հրազդանի ՋԷԿ-ը գնահատված է 62 մլն դոլար: Բացի այդ, մեր պետությունը կօգտվի բոլոր այն առավելություններից, որոնք սահմանվում են ներդնողների համար հայկական օրենսդրությամբ: Մենք պատրաստվում ենք այդ ձեռնարկությունները ներգրավել առկա ծրագրերում, որ կապված են էլեկտրոնային արդյունաբերության եւ սպառազինությունների արտադրության զարգացման հետ:

Դրանց սարքավորումը նոր չէ, թեեւ պիտանի է շահագործման: Այդ պատճառով սկզբնական փուլում պետական աջակցության կարիք կլինի «ձեռնարկությունները ոտքի կանգնեցնելու» համար: Հետագայում բացառված չէ, որ ձեռնարկությունների բաժնետոմսերը փոխանցվեն պրոֆիլային ընկերություններին: Հնարավոր է հայտամրցույթների անցկացում: Ռուսական կողմը պատրաստվում է ձեռնարկությունները, որոնց բաժնետոմսերը հանձնվում են ՌԴ-ին, ապահովել աշխատանքով»:

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Հպարտանում ենք, որ 10-15 մարդ միանում է մեզ ամեն օր»

Սկիզբը էջ 1

«ՀՌԱԿ-ը հետաքրքրություն է ներկայացնում օտարերկրյա աջ ուղղության ուժերի համար»

«Ինչո՞ւ է բացատրում ՀՌԱԿ-ը միջկուսակցական համագործակցության այս ակտիվացումը արտերկրում» հարցին պրն Միրզախանյանը պատասխանեց, թե նախ ՀՌԱԿ-ը որպես աջ գաղափարախոսության կրող հետաքրքրություն է ներկայացնում ծանրակշիռ այդ ուժերի համար, եւ այդ հետաքրքրությունն առկա է նաեւ Հայաստանի ներքաղաքական զարգացումների համատեքստում: Դրան նպաստում են նաեւ ավանդական կուսակցության սփյուռքի կառույցները, քանզի նրանց ներկայացուցիչներն օտար այդ երկրների քաղաքացիներ են եւ, բնականաբար, ունեն որոշակի շփումներ: «Անշուշտ, մենք աշխատում ենք մեր կուսակցության համար ապահովել ավելի ու ավելի ծանրակշիռ դեր մեր երկրի ներքաղաքական կյանքում: Բայց արտերկրյա կուսակցությունների հետ մեր փոխգործակցությունը նախ եւ առաջ նպատակ է հետապնդում նպաստել մեր երկրի զարգացմանը, հզոր, կազմակերպված հայկական պետականություն ունենալուն: Եվ, կարծում ենք, նման համագործակցությունը կարեւոր է այդ առումով, քանի որ այդ կուսակցությունների ներկայացուցիչները կամ այսօր են իշխանության մեջ, կամ վաղն են լինելու»:

Իսկ ինչո՞ւ է ՀՌԱԿ-ը վերաբերվում Ֆրանսիայի կուսակցական միավորման օրինակով միավորումների հնարավորությանը եւ նպատակահարմարությանը Հայաստանում: Ռ. Միրզախանյանը վստահեցրեց, որ իրենք ոչ միայն կողջունեն նման միավորման ստեղծումը, այլեւ կնպաստեն դրան: Ի վերջո, ըստ ՀՌԱԿ առաջնորդի, 100-ից ավելի կուսակցությունների առկայությունը մեր երկրում անլուրջ է եւ արժեզրկում է քաղաքական ուժերի, դրանց շինարարության գաղափարը: «Բայց հայտնի է, որ մեր քաղաքական վերնախավում հավաքված են հավակնոտ անձինք, եւ հարց է, թե որքանով այդ հավակնությունները կմղվեն երկրորդ պլան առաջնայնությունը տալով գաղափարներին»: Նաեւ, Ռ. Միրզախանյանի համոզմամբ, նման դաշինքներ ու միավորումներ պետք է ստեղծվեն բնական ճանապարհով հստակ գաղափարական համապատասխանության հիմքով:

Լրագրողների հարցին, թե կգնա՞ արդյոք ՀՌԱԿ-ը նման միավորման, Ռ. Միրզախանյանը պատասխանեց. «Հայտնի են մեր մոտեցումները 2003-ի նախագահական ընտրությունների վերաբերյալ, եւ կարծում ենք, որ որպես քաղաքական ուժ մենակ չենք լինի: Իսկ թե հետագայում, մինչեւ ԱԺ ընտրություններ ինչպիսին կդառնա այդ համագործակցությունը, ցույց կտա ժամանակը»:

Լրագրողների խնդրանքին՝ գնահատել նույն օրը տեղի ունեցած իր մամլո ասուլիսում ՀՀ նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի հայտարարությունը, թե ՀՌԱԿ-ն աջ գաղափարախոսության կուսակցություն չէ, Ռուբեն Միրզախանյանը պատասխանեց. «Դա կլինիկա է, եւ ես էլ հոգեբույժ չեմ»:

«Մեր կուսակցություններն իրենց անդամների առումով առնվազն տարօրինակ թվեր են նշում»

«Չէի կամենա նշել ՀՌԱԿ անդամների թիվը, եւ ոչ այն պատճառով, որ փոքր է, այլ, պարզապես, մյուս կուսակցությունները, մեր տպավորությամբ, այնպիսի տարօրինակ թվեր են նշում, որոնք չեն տեղավորվում իրականության մեջ, երբ, ասենք, այցելում ենք հանրապետության գյուղեր, քաղաքներ եւ հետաքրքրվում այդ մասին տեղում»: Նման պարզաբանում տվեց ռամկավար-ազատական առաջնորդը լրագրողի հարցին, թե քանի անդամ է հաշվում կուսակցությունն այսօր: Բայց նշեց, թե իրենք հպարտանում են, որ տասը-տասնհինգ հոգի միանում են կուսակցությանն ամեն օր: «Մեզ համար տարօրինակ է, երբ ասվում է, թե, ասենք, 400 հոգի անդամակցեց այսինչ կուսակցությանը: Ինչո՞ւ 400 մարդ միանգամից հասցրեց ծանոթանալ ծրագրին եւ այլն»:

Ռուբեն Միրզախանյանը հավաստեց նաեւ, որ 2000 թ. դեկտեմբերյան համագումարից ի վեր կուսակցության անդամների թիվն աճել է տասն անգամ: «Եվ ենթադրվում է, որ մինչեւ մայիս մեր կուսակցականների թիվը դեռ կկրկնապատկվի»:

«Սփյուռքը վստահում է թե՛ ՀՀ, թե՛ ԼՂՀ իշխանություններին»

ԼՂ հակամարտության կարգավորմանն առնչվող հարցերին ի պատասխան Ռ. Միրզախանյանը նշեց, որ կուսակցությունը խիստ որոշակի ձեւով հետեւում է համազգային հնչողություն ունեցող այդ հիմնահարցի զարգացումներին: Այստեղ պրն Միրզախանյանը հիշեցրեց նաեւ, թե Փարիզում ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի գլխավորությամբ անցկացված հեռուստամարաթոնին հավաքված ծանրակշիռ գումարի հանգամանքը գալիս է վկայելու, որ մեր մամուլում հայտնվող հրապարակումները, թե սփյուռքը չունի վստահություն հայաստանյան եւ ղարաբաղյան իշխանությունների հանդեպ, չեն համապատասխանում իրականությանը:

«Գույք պարտքի դիմաց»

Լրագրողներին հետաքրքրում էր կուսակցության դիրքորոշումը նաեւ վերջերս կյանքի կոչված այս ծրագրի վերաբերյալ: Ռ. Միրզախանյանը տեսակետ հայտնեց, որ գործարքը հաջողված է, քանզի տրվել են չաշխատող ձեռնարկություններ գործարկելու նպատակով ու պարտավորությամբ: «Մեկ հանգամանք էլ կա. խոսքը վերաբերում է նյութական արտադրության այնպիսի ոլորտների, որոնք պահանջում են բարձր որակավորում ունեցող մասնագետներ, որոնք, ցավոք, վերջին տարիներին այդ ոլորտի բացակայության պատճառով զբաղված են եղել սպասարկման եւ այլ բնագավառներում»: Միաժամանակ Ռ. Միրզախանյանն ընդգծեց, որ ՌԴ-ն նման կարգի հարաբերություն չի ունեցել որեւէ պետության հետ, այնպես որ, զարգացումներն ինչ-որ տեղ անկանխատեսելի են:

Փողով պատասխանատվությունից խուսափելու օրենքի տեքստ է ստանում

Զինծառայությունից խուսափած 5000 հոգի ազատ շունչ է քաշելու

Ազգային ժողովի մի շարք պատգամավորներ օրենսդրական նախաձեռնության կարգով խորհրդարանի քննարկմանը ներկայացրին «1991 թ. սեպտեմբերի 21-ից մինչեւ սույն օրենքի ընդունումը պարտադիր զինվորական ծառայություն չանցած քաղաքացիներից պարտադիր վճար գանձելու մասին» օրինագիծը:

ԱԺ պաշտպանության, ՆԳ եւ ԱԱ հարցերով մշտական հանձնաժողովի նախագահի, նախագծի համահեղինակ Վահան Հովհաննիսյանն օրինագիծը ներկայացնելիս նշեց, թե օրենքը տարածվում է մոտ 5000 քաղաքացիների վրա, որոնց 27 տարին արդեն լրացել է եւ ամենատարբեր պատճառներով խուսափել են զինծառայությունից: Նրանք հաշվառված են պաշտպանության նախարարությունում եւ տարբեր կատեգորիաների են պատկանում: Ըստ այդ կատեգորիաների էլ համապատասխան մոտեցում է ցուցաբերվելու: Այսպես, եթե տվյալ քաղաքացին 27 տարեկանից մեծ է եւ խուսափել է ծառայությունից, յուրաքանչյուր զինակոչից խուսափելու համար վճարելու է նվազագույն հաշվարկային աշխատավարձի 100-ապատիկի չափով: Նույնքան կվճարեն նաեւ նրանք, ովքեր հետախուզման մեջ են, բացակայում են հանրապետությունից, ինչպես նաեւ նրանք, ովքեր զինակոչային տարիքում խուսափել են ծառայությունից, այնուհետեւ ուսումնառության են անցել տարբեր բուհերում:

Առավել մեղմ մոտեցում է ցուցաբերվում նրանց նկատմամբ, ովքեր զինակոչերից խուսափել են, սակայն այդ ընթացքում ունեցել են երկու եւ ավելի երեխա: Այդ դեպքում յուրաքանչյուր զորակոչից խուսափելու համար նախատեսվում է վճարում հաշվարկային նվազագույն աշխատավարձի 30-ապատիկի չափով: Փաստորեն համաներում է նախատեսվում այն քաղաքացիներին, ովքեր ունեցել են երեք եւ ավելի երեխա կամ զրկվել են ծնողներից:

Մյուսների նկատմամբ, ինչպես հայտարարեց Վահան Հովհաննիսյանը, համաներում չի կարող կիրառվել, եւ նրանք այն քաղաքացիներն են, ովքեր ներկայումս ենթակա են պատասխանատվության քրեական օրենսգրքի 75-րդ հոդվածով: Մյուս կողմից, հիշյալ վճարումները միանվագ են, եւ դրանցից գոյացած գումարները գնալու են պաշտպանության համակարգի բյուջե՝ նպատակաուղղելով բանակում պրոֆեսիոնալիզմի ու մարտունակության բարձրացմանը, ինչպես նաեւ զինծառայողների սոցիալական վիճակի բարելավմանը:

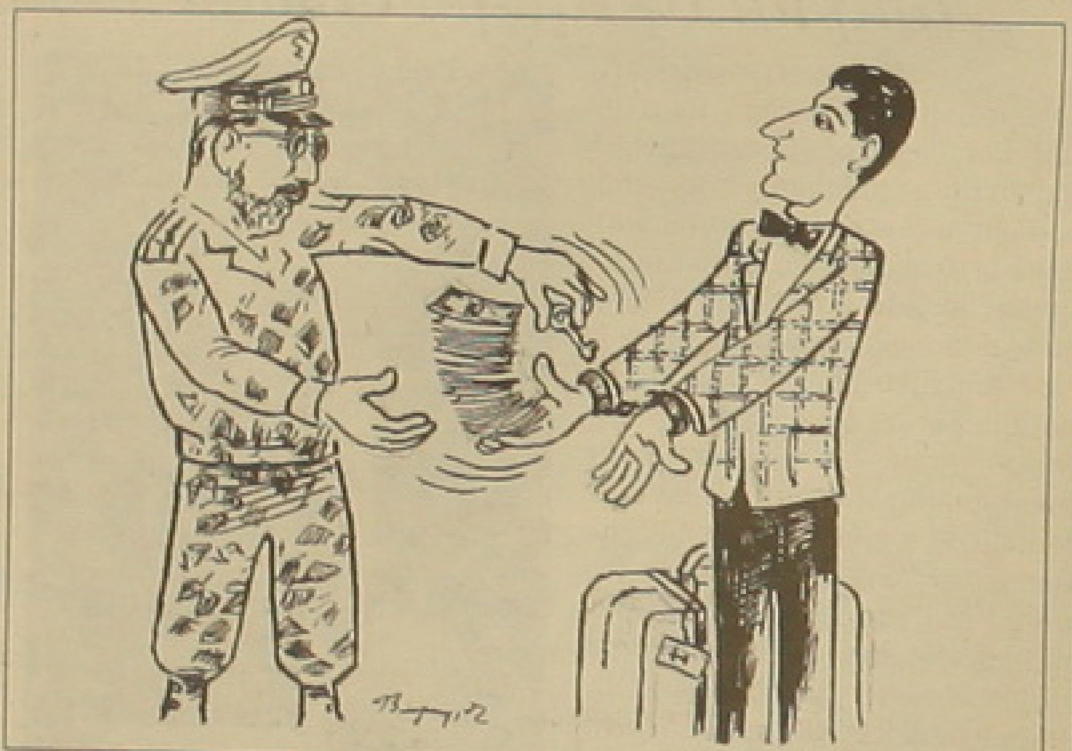

Պաշտպանության նախարարությունը կողմ է նման քաղաքականությանը: Ըստ փոխնախարար Արթուր Աղաբեկյանի. «Պետք է վերջնական լուծում տրվի այդ հարցին, եւ այդ կոնտինգենտը վերջապես դուրս բերվի հաշվառումից: Այս օրենքը հնարավորություն է տալիս արտերկրում երկու երեխա ունեցած քաղաքացիներին վերադառնալ հայրենիք եւ ազատվել քրեական պատասխանատվությունից»:

Ընդ որում, վճարումների նշված չափաբաժինները պատահականորեն չեն սահմանված: Ըստ Վահան Հովհաննիսյանի, առավելագույնը 10 տարի կարող էր քաղաքացին խուսափած լինել զինծառայությունից, հետեւաբար ողջ գումարը չի գերազանցում 3,5–4 հազար դոլարի սահմանը: Մոտ այդքան էլ մարդիկ կաշառք են տալիս նման կարգի հարցերը լուծելու համար: Հետեւաբար տրամաբանորեն, ըստ պատգամավորի, օրինագծի ընդունումը նաեւ հակակոռուպցիոն նշանակություն ունի: Առավել եւս, որ պետության եւ մասնավորապես պաշտպանության նախարարության համար այդ քաղաքացիները «կորսված» են, եւ նրանց բանակ բերելն իրատեսական եւ հնարավոր չի համարվում:

Պատգամավորներին մասնավորապես հետաքրքրում էր, թե այդ եղանակով, փաստորեն, զինգրքույկ ձեռք բերելուց հետո այդ մարդիկ օգտվելո՞ւ են նույն բոլոր իրավասություններից, որոնցից օգտվում են ժամկետային զինծառայություն անցած քաղաքացիները: Այս հարցը, նախագծի հեղինակների կարծիքով, քննարկման կարիք ունի, իսկ ԱԺ համապատասխան հանձնաժողովի նախագահ Վահան Հովհաննիսյանի անձնական կարծիքով, որեւէ սահմանափակում այս առումով դնելը սխալ կլիներ:

Այնուհանդերձ, օրինագծի քննարկումը կիսատ մնաց ԱԺ եռօրյայի ավարտի պատճառով:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Սկզբունքայնություն, որ ջուրն է քաշվում երկու տարվա զնով

Տարօրինակ միջադեպի պակաս խորհրդարանը չի զգում: Հերթականը տեղի ունեցավ երեկ, երբ ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանը հայտարարեց ՀՀԿ եւ «Օրինաց երկիր» կուսակցությունների առանձին ներկայացրած գրեթե նույնանուն, բայց առանձին «Ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների եւ ինքնակամ զբաղեցված հողամասերի իրավական կարգավիճակի մասին» նախագծերը համատեղված քննարկման ներկայացնելու մասին:

Պարզվեց, որ նման համատեղման մասին երկու կուսակցությունների միջեւ համաձայնություն չի եղել, այսինքն՝ նման նախագիծ պարզապես գոյություն չունի: Սակայն աբսուրդայինը ոչ թե ԱԺ փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանի դիտողությունն էր, այլ դրանից հետո կատարվածը:

20 րոպե ընդմիջում վերցնելուց հետո Արթուր Բաղդասարյանը հայտարարեց, թե իրենք ստորագրում են հանրապետականների նախագծի տակ, հետեւաբար դա է լինելու միասնական տարբերակը: Ի դեպ, նախագիծը որպես այդպիսին էլ քննարկվեց, այն դեպքում, երբ ՕԵ-ի նախագիծը երկու տարի անհույս քնած էր խորհրդարանում: Հանրապետական Գալուստ Սահակյանը պարզաբանեց, թե հետագա քննարկման ժամանակ իրենք հաշվի կառնեն ՕԵ-ի առաջարկները:

Իսկ վերջինիս անդամ, ԱԺ պատգամավոր Միեր Շահգելդյանն իրենց քայլը բացատրեց հետեւյալ կերպ. «Մեր նպատակն էր, որ օրինագիծն սկսի աշխատել: Եթե հարցը երկու տարի առաջ ընդունվեր, մենք բազմաթիվ հարցերից զերծ կմնայինք: Ելնելով նրանից, որ ինչ-որ պրոբլեմներ են լինում, ՕԵ-ն միշտ հենվելով գործընկերության գաղափարի վրա, գնաց այս քայլին: Բայց մյուս նախագիծը մեր մոտեցումներին մոտ էր: Սակայն, իհարկե, խիստ կարեւոր է, որ ներկայացված օրինագծերը հստակ ժամանակահատվածում քննարկվեն եւ քվեարկվեն: 360 հազար կառույցներ կան, որոնք այս ընթացքում տարբեր խնդիրներ ունեին, եւ հարցը պետք է վաղուց լուծվեր»:

Մնում է եզրակացնել, որ ՕԵ-ի «սկզբունքայնությունը» սկսվում է ՀՀԿ-ի նախագիծը ստորագրելով:

Գ. Ա.

Պետական հավատարմագրեր Երեւանի էկոլոգիայի, տնտեսագիտության եւ իրավունքի ինստիտուտին

Եվս մեկ բուհ ստացավ Հայաստանի Հանրապետության պետական հավատարմագրեր: ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարի նոյեմբերի 1-ի 552-Ա հրամանով Երեւանի էկոլոգիայի, տնտեսագիտության եւ իրավունքի ինստիտուտին առանձին մասնագիտությունների գծով շնորհվեցին հավատարմագրեր:

Կրթական այս օջախը, որն իր գոյության տարիներին հանրապետության կենսագործունեության ամենատարբեր բնագավառներին տվել է ավելի քան 400 շրջանավարտ, վերջերս հանդիսավորությամբ նշեց իր հիմնադրման տասնամյակը:

Կոլեկտիվի անդամներին եւ ուսանողներին ջերմորեն շնորհավորեցին բարձրաստիճան հյուրեր, ինչպես նաեւ Միջազգային անկախ էկոլոգիա-քաղաքագիտական համալսարանի (Մոսկվա) պրոռեկտոր, պրոֆեսոր Վալերի Բուրինսկին, ուսանողներ, ծնողներ:

Միջոցառումն ամփոփեց հաստատության ռեկտոր, պրոֆեսոր, ՌԴ էկոլոգիական եւ հումանիտար ակադեմիաների իսկական անդամ Համլետ Զաքարյանը: Վերջում 2001-2002 ուստարվա շրջանավարտներին հանձնվեցին ՌԴ պետական նմուշի դիպլոմներ:

ԼՈՒՍԻՆԵ ԱՐՁՈՒՄԱՆՅԱՆ,
ԱՆՆԱ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱՄՆ

Արկադի Ղուկասյանը կարեւորում է սփյուռքի համագործակցությունը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի գլխավորած պատվիրակությունն այս օրերին գտնվում է ԱՄՆ-ում, ուր նա ժամանել է Ֆրանսիայից, ի զորակցություն Արցախում ռազմավարական կարեւոր նշանակություն ունեցող «Հյուսիս-հարավ» ավտոմայրուղու շինարարության հեռախոսամարաթոնի ավարտից հետո:

Ինչպես հայտնում են ԼՂՀ նախագահին առընթեր տեղեկատվության գլխավոր վարչությունից, նոյեմբերի 19-ի առավոտյան Նյու Յորքում տեղի է ունեցել Արկադի Ղուկասյանի հանդիպումը Հայ առաքելական եկեղեցու Մեծի տանն Կիլիկիո ԱՄՆ Արեւելյան ափի եւ Կանադայի թեմի առաջնորդ Օշական արքեպիսկոպոս Չոլոյանի հետ: Հանդիպմանը, որին մասնակցում էին նաեւ առաջնորդարանի հարակից կազմակերպությունների ղեկավարները, Լեռնային Ղարաբաղի նախագահը ներկաներին ծանոթացրել է Արցախի սոցիալ-տնտեսական կացությանը: Միեւնույն ժամանակ նա ընդգծել է կառուցվող «Հյուսիս-հարավ» մայրուղու կարեւորությունը ԼՂՀ տնտեսական եւ սոցիալական ոլորտների զարգացման համար: Իր հերթին, Օշական արքեպիսկոպոս Չոլոյանը հայտնել է Արցախին զորակցելու առաջնորդարանի պատրաստակամությունը ԼՂՀ-ի համար այդքան անհրաժեշտ ավտոմայրուղու կառուցման գործում:

Նույն օրը Հայ առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ Արեւելյան ափի առաջնորդարանում ի պատիվ ԼՂՀ նախագահի կազմակերպվել է ընդունելություն, որին ներկա էին Խաժակ արքեպիսկոպոս Պարսամյանը եւ տեղի հայ համայնքի ղեկավարությունը: Դիմելով ներկաներին, Արկադի Ղուկասյանը երախտագիտություն է հայտնել սփյուռքին այն բարոյական եւ նյութական աջակցության համար, որ նա մշտապես ցուցաբերում է Արցախին: Միեւնույն ժամանակ ԼՂՀ նախագահը հատկապես նշել է հայ ժողովրդի համար առաջնահերթ համազգային խնդիրների իրացման գործում Հայաստանի, Արցախի եւ սփյուռքի համագործակցության

ԼՂՀ նախագահը հանդիպում է ունեցել նաեւ Ամերիկայի հայկական համագումարի ղեկավար մարմնի անդամների հետ: Զրույցի ընթացքում քննարկվել է տնտեսական եւ քաղաքական բնույթի հարցերի լայն շրջանակ: Մասնավորապես խոսք է գնացել համատեղ գոր-

հետագա ընդլայնման ու խորացման կարեւորությունը: Արկադի Ղուկասյանն ԱՄՆ Արեւելյան ափի հայ համայնքին կոչ է արել ակտիվ աջակցություն ցուցաբերել «Հյուսիս-հարավ» ավտոճանապարհի շինարարության ծրագրի իրագործմանը:

Դարձյալ նոյեմբերի 19-ին օրվա երկրորդ կեսին, Արկադի Ղուկասյանը հանդիպում է ունեցել հայսնի բարերար, Արցախի մտերիմ բարեկամ տիկին Լուիզ Սիմոն Մանուկյանի հետ: ԼՂՀ նախագահը տիկին Մանուկյանին ծանոթացրել է իր այցի նպատակին: Տիկին Մանուկյանը, ընդգծելով, որ ըմբռնում է «Հյուսիս-հարավ» ավտոմայրուղու շինարարության կարեւորությունը, պատրաստակամություն է հայտնել զորակցել այդ նախագծի իրացմանը:

ծակցության ծրագրերի շուրջ:

Նյու Յորքի գործարար շրջանակների ներկայացուցիչների հետ Արկադի Ղուկասյանի հանդիպմանը, որը նույնպես տեղի է ունեցել նոյեմբերի 19-ին, քննարկվել են ԼՂՀ-ում արտասահմանյան ներդրումներ ներգրավելու ուղիներին վերաբերող հարցեր: Այդ կապակցությամբ ԼՂՀ ղեկավարը հատկապես նշել է, որ Լեռնային Ղարաբաղում բարենպաստ օրենսդրական ու հարկային պայմաններ են ստեղծված արտերկրից կատարվող կապիտալ ներդրումների համար:

Հանդիպումներին մասնակցում էին ԼՂՀ նախագահի գլխավորած պատվիրակության անդամները, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ում Հայաստանի դեսպան Արման Կիրակոսյանը, ՄԱԿ-ում Հայաստանի մշտական ներկայացուցիչ Մովսես Աբելյանը:

ԿԱՊՈՒՂԻՆԵՐ

Եվս մեկ մրցութային օր

Այս անգամ, սակայն, առանց աղմուկի

Երեկ հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովում կապուղիների համար մրցութային առաջարկների ներկայացման օրն էր՝ մեկ ռադիո եւ չորս հեռուստատեսային հաճախականությունների համար:

105,5 մհց ռադիոհաճախականության համար մրցում են «FM 105,5» ՍՊԸ-ն եւ «Անտենա» հասարակական կազմակերպությունը: «FM 105,5»-ն այս կապուղին շահագործում է տարիներ շարունակ, ուստի ծանոթ է լսարանին: Ռադիոընկերության տնօրենի խոսքով, «FM 105,5»-ն ունի բավականաչափ տեխնիկա, սակայն առաջիկա տարիների համար նշեց նախ տեղեկատվական բաժնի, այնուհետեւ երաժշտական ստուդիայի վերազինումը, այնուհետեւ այժմ ունեցած իսպական հաղորդակի փոխարինումը նորով: 15 աշխատակիցներին կավելանա եւս վեցը: Տնօրենը նշեց, որ «FM 105,5»-ն ունի հարուստ ձայնադարան, տեղական հեղինակներին անվճար եթերի հնարավորություն է ընձեռում: 105,5-ի մշտական լսարանը 50–60 հազարի է հասնում: Ընկերության հիմնական ֆինանսական աղբյուրը գովազդն է:

Նույն ռադիոհաճախականությանը հավակնող «Անտենա» հասարակական կազմակերպությունը, դրա ներկայացուցիչների խոսքով, ռադիոեթերին սկզբունքային նոր մոտեցում է ցանկանում ցուցաբերել, «եթերը տրամադրելով նրանց, ովքեր ասելիք ունեն», այսինքն՝ եթերն ավելի շատ տրամադրելով տարբեր հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների՝ շոշափելով հասարակությանը հուզող ամենատարբեր խնդիրներ: Քանի որ ռադիոկայանը կոմերցիոն նպատակներ չի հետապնդում, դրա եթերում հնչող գովազդն էլ սոցիալական է լինելու: Մինչ կհնչեր տրամաբանական «իսկ ի՞նչ միջոցներով է գոյատեւելու ռադիոկայանը» հարցը, «Անտենա»-ի ներկայացուցիչները նշեցին դրանք. մի շարք հասարակական կազմակերպություններ արդեն պատրաստակամություն են հայտնել ֆինանսավորելու ռադիոկայանը, բացի այդ կլինեն նաեւ դրամաշնորհներ: Որքանով է իրատեսական հասարակական ռադիոյի այս մոդելը՝ դժվար է ասել, սակայն գաղափարի հեղինակները համոզված են, որ ապագա ունի:

Թե ով կդառնա մրցույթի դրված կապուղու շահագործողը՝ արդեն փորձառու «FM 105,5»-ը, թե՞ նոր մոդելի ռադիոկայանի հեղինակ «Անտենա»-ն, հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովը կհայտնի նոյեմբերի 23-ին: Նույն օրը հայտնի կդառնան նաեւ Աբովյանի 24-րդ, 26-րդ, Քաջարանի 40-րդ եւ Գյումրու 28-րդ դեցիմետրային կապուղիների շահագործողները: Գավառի տարածքի 22-րդ դեցիմետրային հաճախության մրցույթը ՀՌԱՀ-ը չկայացած համարեց՝ հայտերի բացակայության պատճառով:

Աբովյանի 24-րդ կապուղու հավակնորդը մեկն է՝ արդեն օգտագործող «Աբովյան հեռուստաընկերությունը», 26-րդի համար՝ «Լանջ» հեռուստաընկերություն» ՍՊԸ-ն: Քաջարան քաղաքի 40-րդ կապուղու համար նույնպես մեկ՝ «Արաց» ՍՊԸ-ի մրցութային առաջարկն էր ներկայացվել: Գյումրու 28-րդ հաճախականության հավակնորդը եւս մեկն է՝ «Սիրիուս պլյուս» ՍՊԸ-ն: Այս հաճախականությունը շահագործող «Շանթը» մրցութային առաջարկ չի ներկայացրել: Ինչպես տեղեկացանք «Շանթի» տնօրեն Արթուր Եզեկյանից, 28-րդ կապուղին իրենք շահագործել են մինչեւ 1999 թ., որից հետո շահագործում են մետրային կապուղի: Արթուր Եզեկյանը նշեց, որ Գյումրիում դեցիմետրային «Շանթը» դիտում էր բնակչության 30 տոկոսը: Մետրային ալիքն ավելի մատչելի է հեռուստադիտողին, նշեց նա, չկա ժամանակակից հեռուստացույց ունենալու անհրաժեշտություն:

Մ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱԺ-ն պասծեց հեռուստառադիոընկերության խորհրդին

Քվեարկության արդյունքում երեկ խորհրդարանը չընդունեց Հանրային հեռուստառադիոընկերության խորհրդի կանոնակարգը: Ըստ համապատասխան օրենքի, այն հաստատում է Ազգային ժողովը, մինչդեռ քվեարկությամբ անհրաժեշտ քվորում պարզապես չապահովվեց: Պատգամավորների վրա թերեւս ներգործել էին Հանրային հեռուստառադիոընկերության խորհրդի անպատասխանատվությունը՝ ֆինանսական եւ իր գործունեության հաշվետվությունը ժամանակին չներկայացնելու փաստը, եւ այդ կապակցությամբ խորհրդարանում ծավալված խոսակցությունները: Այդ եզրակացությանը կարելի էր հանգել, հաշվի առնելով, որ մինչ այդ քվեարկվող բոլոր օրենսդրական նախաձեռնություններն ընդունվում էին 65–70 կողմ ձայներով, իսկ կանոնակարգի քվեարկությանը մասնակցեցին ընդամենը 60 պատգամավորներ: Փաստորեն խորհրդարանը պասծեց օրինախախտ խորհրդին:

Գ. Ա.

«Սեփականաշնորհումը լավ բան է»

Ասաց ամենաանարդյունավետ սեփականաշնորհման հեղինակ, Երեւանի կոնյակի գործարանի փոխնօրեն Հրանտ Բագրատյանը

Երեկ Մամուլի ազգային ակումբի հյուրն էր նախկին վարչապետ, «Ազատություն» կուսակցության ղեկավար Հրանտ Բագրատյանը: Առաջ անցնելով նշենք, որ նախկին վարչապետը ոչնչով չէր փոխվել: Դարձյալ վերջին ճշմարտության հավակնող նույն պահվածքը, ամեն ինչ ասող եւ միաժամանակ ոչինչ չասող նույն խոսքը: Բնականաբար, հանդիպման հիմնական թեման Հայաստանի տնտեսության վիճակն էր՝ այժմ եւ նախկին տարիներին:

Հրանտ Բագրատյանը նախ խոսեց սեփականաշնորհման մասին, ասաց, որ անկախ ամեն ինչից դա լավ բան է եւ անգամ նախկինում կատարված սեփականաշնորհումը «մաշի փաթաթան» դարձած մարդիկ դա ըմբռնել են: Օրինակ բերվեց պետական գույքի կառավարման ներկայիս նախարարը, որը 1992 թ.-ին պահանջում էր դադարեցնել սեփականաշնորհումը: Մինչդեռ նախկին վարչապետի հավաստմամբ, եթե այժմ տնտեսական աճ կա, ապա դրա 99,9 տոկոսը շնորհիվ 1994–96 թթ.-երին (իր վարչապետության տարիներին) սեփականաշնորհված ձեռնարկությունների է: Բնականաբար, չէինք կարող համաձայնել միամիտ մարդկանց (եթե այդպիսիք Հայաստանում մնացել են) համար ասված այս տեղեկատվությանը: Մեր այն հարցին, թե ո՞ր ձեռնարկությունների մասին է խոսքը, քանի որ տնտեսական աճը հիմնականում ադամանդագործության, կապիտալ շինարարության եւ գյուղատնտեսության շնորհիվ է արձանագրվել, որոնք բոլորովին էլ Բագրատյանի վարչապետության արդյունք չէին, վերջինս պատասխանեց, որ ադամանդագործության աճին պետք է վերապահությամբ մոտենալ, որովհետեւ փոքր ավելացված արժեք է ստեղծում: Նախկին վարչապետը հիշատակեց միայն սննդարդյունաբերությունը, շինանյութերի արդյունաբերությունը:

Հարկ ենք համարում հիշեցնել, որ այս ճյուղերում իսկապես արձանագրված աճը համախառն ներքին արդյունքի աճի միայն փոքր մասն է կազմում: Այնուհետեւ, սննդարդյունաբերությունը եւ գյուղմթերքների վերամշակումը զարգացան վերջին 2-3 տարիներին, շնորհիվ «Անդրե գրուպի», Համաշխարհային բանկի, Լինսի հիմնադրամի, ԱՄՆ գյուղդեպարտամենտի ֆինանսական եւ այլ կարգի աջակցության: Այսինքն՝ դա տեղի ունեցավ ոչ Բագրատյանի օրոք: Նույն հաջողությամբ կոմունիստները կարող են ասել, որ տնտեսական աճն իրենց իշխանության տարիներին ստեղծված ձեռնարկություններում է եղել: Շինանյութերի արդյունաբերության աճն էլ հետեւանք էր կապիտալ շինարարության ծավալների աճի: Եվ, ի վերջո, Հրանտ Բագրատյանը որեւէ խոսք չասաց իր վարչապետության տարիներին սեփականաշնորհված հարյուրավոր այլ ձեռնարկությունների մասին, որոնց

գերակշռող մասն այլեւս երբեք չի աշխատի: Օրինակ իննագոհության բարդույթ ունեցող վարչապետին հիշեցնենք, որ հաստոցաշինության, գործիքաշինության, էլեկտրասարքերի արտադրության շուրջ 150 բագրատյանական սեփականաշնորհում անցած ձեռնարկություններից 10-15-ն է կիսատ-պռատ աշխատում, այն էլ վերջին տարիներին:

Մեկ այլ ցնցող հայտարարություն կապված էր սեփականաշնորհման ձեւի հետ: Ըստ Հրանտ Բագրատյանի, նախկինում օրենքով սեփականաշնորհումից այժմ անցել ենք «կոնվենցիոնալ» սեփականաշնորհման, երբ կաբինետում է որոշվում, թե ում պետք է սեփականաշնորհվի ձեռնարկությունը: Մեր այն հարցին, թե ինքն իսկապե՞ս կարծում է, որ բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությունն ավելի արդյունավետ է մրցույթով սեփականաշնորհումից, «Ազատություն» կուսակցության նախագահն ասաց, որ դրանք պետք է զուգահեռ լինեն: Այնուհետեւ ավելացրեց, որ ինքը ոչ մրցույթի, այլ «կոնվենցիոնալ» ձեւի դեմ է: Նախ նշենք, որ 1994–96 թթ. «զուգահեռ» մրցույթով ոչինչ չի մասնավորեցվել: Երկրորդ, դարձյալ հիշեցնենք, որ բագրատյանական բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությամբ սեփականաշնորհման հետեւանքով հարյուրավոր ձեռնարկություններ փլփլվեցին, իսկ մրցույթով կամ ուղիղ վաճառքով մասնավորեցվածներից անհաջող օրինակները 1-2-ն են:

Հրանտ Բագրատյանը երեկ մի քանի խիստ «ուշագրավ» հայտարարություններ եւս կատարեց: Ըստ նրա, ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման պայմանագիրն, իր «անձնական կարծիքով», նախապատրաստված է, ինչի մասին կհայտարարվի ընտրություններից հետո: Այնուհետեւ Հրանտ Բագրատյանը նշեց, որ «Արմենտելի» սեփականաշնորհման հեղինակը ներկայիս նախագահն է, եւ դա կատարվել է սահմանադրության կոպիտ խախտմամբ: Ընդհանրապես «ամբողջ լուսավոր պատմությունը» եղել է «Արմենտելի» TWT-ի կողմից գնման ժամանակ: Կամ, որ Հայաստանը կես կամ մեկ տարի հետո գանկություն կհայտնի մտնել ՆԱՏՕ-ի մեջ:

Եվ, բնականաբար, չշրջանցվեց «շեֆի» նախկին նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի անունը, որի առաջադրվելու դեպքում «Ազատությունը» կպաշտպանի նրան: Այս ամենն ուղեկցվում էր բանախոսի աչքերի մեջ ամենաաջը, լիբերալների մեջ ամենալիբերալը լինելու անընդհատ հավաստիացումներով:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

www.azg.am

Թուրքիայում իշխանության գալով աննախադեպ ակտիվություն է ցուցաբերում իսլամամետ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությունը

Նոյեմբերի 19-ին, երբ «Ազգը», հենվելով թուրքական հեռուստատեսության վրա, տեղեկացնում էր «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության փոխնախագահի Աբդուլլահ Գյուլի Թուրքիայի վարչապետ նշանակվելու մասին, վերջինս կառավարության կազմը ներկայացնում է հանրապետության նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերին: Շուրջ երկժամյա քննարկումից հետո Սեզերը հաստատում է ցուցակը: Այսպիսով Գյուլի վարչապետ նշանակման այդ նույն օրը, այսինքն նոյեմբերի 18-ին կազմավորվում է Թուրքիայի Հանրապետության 58-րդ կառավարությունը:

Հիշեցման կարգով նշենք, որ Գյուլի կառավարությունը միակուսակցական է, նրա կազմում, բացի վարչապետից, ընդգրկված են 24 նախարարներ, որոնցից 3-ը փոխվարչապետի կարգավիճակում են: Մինչդեռ Էջեւիթի կառավարության կազմում վարչապետով հանդերձ տեղ էին զբաղեցնում 38 նախարարներ: Ի դեպ, ի տարբերություն նախորդի, Գյուլի կառավարության մեջ նախարարներից մեկը կին է: Ինչ վերաբերում է նախարարների կանանց, ապա նրանցից, այդ թվում՝ վարչապետի, 16-ն իսլամական գլխաշոր են կրում, թերեւս միայն 8 նախարարների կանայք նախընտրում են եվրոպական արտաքինը:

Այս մանրամասները երեկ առավոտյան հաղորդեց թուրքական հեռուստատեսությունը: Հարկ է, սակայն, նշել, որ Թուրքիայի տեսանկյունից կարեւորը նախարարների կանանց գլխաշորը չէ, այլ կառավարության աննախադեպ արագ կազմավորումը, երկրում շրջադարձ կատարելու նրա հավակնությունները ու անհետաձգելի խնդիրների հաղթահարումը, ինչպես նաեւ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության ակտիվ գործունեության համադրումը Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի եվրոպական երկրներում կատարած շրջագայությամբ:

Գործունեության առումով չափազանց ակտիվ է նաեւ վերոհիշյալ կուսակցության խմբակցությունը: Դրա վառ ապացույցը Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի Մեջլիսի նոյեմբերի 19-ի լիագումար նիստն էր, որտեղ Բյուլենթ Արընչը 550 տեղանոց խորհրդարանում 369 ձայնով լուրջ առավելության հասավ ժողովրդահանրապետական կուսակցության նկատմամբ եւ ընտրվեց Մեջլիսի նախագահի պաշտոնում: Նրա օգտին կատարված քվեարկությունը ցույց է տալիս, որ Արընչը ստացել է նաեւ անկախական 9 պատգամավորներից 6-ի ձայները:

Մեջլիսի նախագահի ընտրությունից հետո, որի իրականացումն հենց առաջին տուրում Թուրքիայի վերջին տասնամյակների պատմության մեջ աննախադեպ երեւույթ էր, հանդիսավոր պայմաններում Բյուլենթ Էջեւիթից վարչապետի լիազորությունները ստանձնեց Գյուլը եւ հրավիրեց նախարարների խորհրդի առաջին նիստը: Նիստի ավարտին փոխվարչապետ եւ կառավարության խոսնակ Աբդուլլաթիֆ Շեները նշեց առաջիկա 3 ամսվա համար ժամանակավոր բյուջե կազմելու, նոյեմբերի 3-ից, այսինքն խորհրդարանական ընտրություններից հետո նախորդ կառավարության կատարած բոլոր նշանակումները սառեցնելու, ինչպես նաեւ առաջիկա շաբաթ օրը նորաստեղծ կառավարության ծրագիրը Մեջլիսի քննարկմանը ներկայացնելու կառավարական որոշումների մասին:

Նոր եւ նախկին վարչապետներ Գյուլը եւ Էջեւիթը

Կասկածից վեր է, որ կառավարության կազմավորման աշխատանքների պես շատ արագ կավարտվեն նրա ծրագրի քննարկումները, եւ վարչապետ Գյուլը վստահության քվե կստանա Մեջլիսում: Ինչ վերաբերում է Էրդողանին, ապա նա նոյեմբերի 19-ին Բեռլինում հանդիպելով Գերմանիայի կանցլեր Շրյոդերին եւ արտգործնախարար Ֆիշերին, մեկնել էր Անգլիա, որտեղից էլ անցել Բելգիա: Թուրքական հեռուստատեսության հաղորդումներից երեւում է, որ Էրդողանի հանդիպումները լարված մթնոլորտում են անցնում:

Դա հատկապես նկատելի է դարձել Բեռլինում, երբ Գերմանիայի արտգործնախարարն ի պատասխան Եվրամիությանը Թուրքիայի անդամակցությանը նպաստելու Էրդողանի պահանջին, հակադրել է երկրում ժողովրդավարության հետագա զարգացման, մարդու իրավունքների ոտնահարումների դադարեցման, Եվրոպայի անվտանգության եւ պաշտպանության համակարգի նկատմամբ դրական դիրքորոշման եւ վերջապես՝ Կիպրոսի հիմնահարցի կարգավորման գերմանական կողմի պահանջները:

Թեեւ Եվրամիության արտգործնախարարները բրյուսելյան հանդիպման ժամանակ որոշեցին 4 ամսով հետաձգել միության կազմի ընդլայնումը, սակայն անդամակցության վերաբերյալ բանակցություններին, որոնք նախատեսվում են դեկտեմբերի 12-ին Կոպենհագենում, քիչ ժամանակ է մնացել: Մինչդեռ Էրդողանն այդ բանակցություններում եվրոպական այլ երկրների հետ ակնկալում էր նաեւ Գերմանիայի աջակցությունը: Թերեւս նրա շրջագայությունը դրանով է պայմանավորված, ինչը շարունակվում է: Միաժամանակ նշենք, որ թուրքական շուկայի կայունացմանը զուգընթաց, թեկուզ աննշան, բայց եւ այնպես կայունանում է նաեւ թուրքական լիրան: Սա էլ, այնուամենայնիվ, պայմանավորված է խորհրդարանական ընտրություններում «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության հաղթանակով եւ այն ակտիվությամբ, որը ցուցաբերում է ինչպես կուսակցությունը, այնպես էլ նրա կառավարությունը:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Պրոտոպապասը կիպրական հարցի մասին

«Հունական ֆորումի» համակարգչային էջից ստացված հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ հունական կառավարության խոսնակ Խրիստոս Պրոտոպապասը, անդրադառնալով Կիպրոսի եւ Թուրքիայի Եվրամիությանն անդամակցության, ինչպես նաեւ Կիպրոսի հարցի լուծման խնդիրներին, նշել է, որ դրանք ոչ իրարից անջատ, ոչ էլ կապակցված պետք է դիտարկվեն:

Եվրամիությանը Կիպրոսի անդամակցության խնդրի առնչությամբ նա ասել է, որ գոյություն ունի Բրյուսելի գագաթաժողովի որոշումը, եւ որ Եվրամիության ընդարձակման մասին խոսք լինել չի կարող առանց առաջին փուլում Կիպրոսի ներառմանն այդ գործընթացներում: Ապա Կիպրոսի հարցի լուծման մասին խոսելով, նա կրկնել է, որ Անանի առաջարկած ծրագիրը լավ հիմք կարող է ծառայել կառուցողական բանակցություններ անցկացնելու եւ այնուհետեւ խնդրին լուծում գտնելու համար: Նա հիշեցրել է Հունաստանի դիրքորոշումն այդ առնչությամբ, բնորոշելով այն դրական, գործնական եւ մրցունակ: Թուրքիայի անդամակցության մասին նա դրական է արտահայտվել, բայց նշել է, որ մի շարք եվրոպական երկրներ հակառակ կարծիքի են, եւ Կոպենհագենի գագաթաժողովում բավական թեժ քննարկումներ են սպասվում:

Կիպրոսի հարցի շուրջ եկեղեցու ակտիվացման խնդրին անդրադառնալով, նա ասել է, որ կառավարությունն արտգործնախարարության միջոցով համապատասխան կառույցներին եւ կազմակերպություններին տեղեկացնելու է իր դիրքորոշումը եւ կոչ անելու, որ այդ նուրբ հարցը քննարկելիս պահպանվի միասնականության ոգին:

Վերջում նա նշել է, որ պաշտպանում է Պապանդրեուի տեսակետը, որ Կիպրոսի հարցի լուծումը հսկայական առաջընթաց կարձանագրեր երկկողմ հարաբերություններում եւ հստակորեն կարող է առաջնորդել մոռացության տրված մայրցամաքային մի խնդրի վերջնական լուծմանը:

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Իրաքը խոստացավ «լիովին գործակցել» ՄԱԿ-ի տեսուչների հետ

ՄԱԿ-ի դիտարկման, վերահսկման եւ տեսչական ստուգումների հանձնաժողովի նախագահ Հանս Բլիքսը եւ Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության գլխավոր քարտուղար Մոհամմեդ ալ Բարադեյը երեկ առավոտյան մեկնեցին Բաղդադից: Նրանք իրաքցի ղեկավարների հետ 2 օր բանակցել էին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 1441 բանաձեւին համապատասխան Իրաքում զենքի տեսչական ստուգումներ անցկացնելու վերաբերյալ: Ինտերֆաքս գործակալությունը հաղորդում է, որ Իրաքը խոստացել է «թափանցիկ պայմաններում լիովին գործակցել» ՄԱԿ-ի տեսուչների հետ: Իրաքցիները նաեւ հավաստիացրել են, որ մինչեւ դեկտեմբերի 8-ը տվյալներ կներկայացնեն իրենց ռազմական ծրագրերի վերաբերյալ: Այդ մասին լրագրողներին հայտնել է Մոհամմեդ ալ Բարադեյը:

Իրաքի իշխանությունները համաձայնել են ՄԱԿ-ի տեսուչներին տեղեկացնել կենսաբանական, քիմիական եւ միջուկային զենքերին առնչվող իր մշակումների մասին: Բլիքսը եւ Բարադեյը երկուշաբթի օրը 30 փորձագետների հետ Բաղդադ էին ժամանել չորսամյա ընդմիջումից հետո:

Նոյեմբերի 27-ին Բաղդադ կժամանի տեսուչների առաջին խումբը, որը կկարողանա ազատորեն տեղաշարժվել Իրաքի տարածքում եւ կատարել անհրաժեշտ համարվող ստուգումները, տարրալուծումները եւ նկարահանումները: Ստուգումներ կանցկացվեն Իրաքի տարածքում գտնվող մոտ 700 օբյեկտներում, ներառյալ նախագահական պալատները:

ՄԱԿ-ի նախորդ բանաձեւերի համեմատությամբ ավելի լայն լիազորություններ են տրվել տեսուչներին: Բաղդադին սպառնում են «լուրջ հետեւանքներով», եթե նա չկատարի զինաթափման պարտավորությունները: Տեսուչներն իրավունք կունենան «անհապաղ, անարգել, անսահմանափակ եւ անվերապահ կերպով» մուտք գործել իրենց հետաքրքրող օբյեկտներ: Նրանք կկարողանան իշխանություններից պահանջել զանգվածային բնաջնջման զենքի ծրագրերին առնչված անձանց անունները եւ հավելյալ տեղեկություններ ստանալու նպատակով զրուցել նրանց հետ:

Բացի դրանից, տեսուչները կկարողանան «սառեցնել» իրենց հետաքրքրող օբյեկտները՝ դրանց շուրջ ստեղծելով իրաքցիների համար փակ գոտիներ, Իրաքի տարածքի վրայով թռչել «Միրաժ» եւ «Ու-2» հետախուզական օդանավերով:

1441-րդ բանաձեւում նշվում է, որ Իրաքի ներկայացնելիք հաշվետվության մեջ «ամեն մի սխալ հայտարարություն եւ բացթողում» կգնահատվի որպես Բաղդադի պարտավորությունների «էական խախտում», որը համապատասխան գնահատական կստանա Անվտանգության խորհրդում: Այդ դեպքում խորհուրդը կարող է Իրաքի նկատմամբ ձեռնարկել ամեն տեսակ քայլեր, ներառյալ ռազմական ուժի կիրառումը:

Ամերիկացիներին առաջարկվում է իսլամ ընդունել

Քաթարի «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերությունը հերթական անգամ հանդես է եկել իբրեւ «Ալ Ղաիդայի» խոսափող: Ամերիկյան CNN հեռուստաալիքով երեքշաբթի օրը հրապարակվել է ահաբեկիչներից ֆաքսով ստացված 6 էջանոց նոր հայտարարությունը, որով ԱՄՆ-ին մի շարք պահանջներ են ներկայացվում: Նախ, Վաշինգտոնը պետք է դադարեցնի Իսրայելին օգնելը նրա հակապաղեստինյան գործողություններում, ինչպես նաեւ Ռուսաստանին աջակցելը չեչեն անջատականների դեմ նրա պայքարում: Փաստորեն սա կրկին ապացուցում է չեչեն գրոհայինների կապն «Ալ Ղաիդայի» հետ: Վերջնագիրը հնչում է այսպես. «Մեզ հանգիստ թողեք կամ սպասեք Վաշինգտոնում եւ Նյու Յորքում»:

Ահաբեկիչներն իրենց սպառնալիքները քողարկում են համամարդկային արժեքներով: Բերվում է Իրաքի օրինակը, որտեղ «իսլամի թշնամիների» մեղքով ամեն օր երեխաներ են զոհվում: Հայտարարության անհերքելի եզրակացությունն այն է, որ բոլոր ամերիկացիներին առաջարկվում է իսլամ ընդունել:

«Ալ Ջազիրայի» ղեկավարությունը չի պատասխանել CNN-ի այն հարցին, թե որտեղից է ստացվել նոր ուղերձը: Նշվել է միայն, որ ստացվել է «ստուգված ուղիներով»: ԱՄՆ-ում առայժմ չեն մեկնաբանում հայտարարությունը, բայց տագնապով սպասում են նոր ահաբեկչությունների:

Ավստրալիայի արտգործնախարար Ալեքսանդր Դաուների կարծիքով, «Ալ Ղաիդան» հերթական «ցուցադրական» քայլը կձեռնարկի ԱՄՆ-ի եւ արեւմտյան ուրիշ երկրների դեմ: Երկուշաբթի օրը բրիտանական դատարանի առջեւ կկանգնեն 3 մաղրիբցիներ, որոնք մեղադրվում են ահաբեկչության մեջ: Անգլիական մամուլում համառորեն լուրեր են պտտվում, թե ամբաստանյալները մտադրվել էին խոշոր ահաբեկչություն իրականացնել Լոնդոնի մետրոյում՝ այնտեղ ցիանիդ թունավոր գազ տարածելով: Ի դեպ, օրերս Հերտֆորդշիրի կոմսության մի քանի գիշերային ակումբներում փոշեցրված գազից 45 մարդ էր թունավորվել:

Լոնդոնյան «Սանդի թայմսի» պնդման համաձայն, ձերբակալված մաղրիբցիներն «Ալ Ղաիդայի» հետ կապված խմբավորումներից մեկի անդամներ են: Ֆրանսիայի հակաահաբեկչական ծառայությունների տվյալներով, ձերբակալված 3 մաղրիբցիներից մեկը՝ 30-ամյա ալժիրցի Ռաբահ Կադրիսը, համակարգել է եվրոպական այն ցանցի աշխատանքը, որն անցյալում գրոհայիններ էր ուղարկում Աֆղանստան եւ Չեչնիա:

Փենսիլվանիայում գազից տասնյակ մարդիկ են թունավորվել

Փենսիլվանիայի նահանգի Ջոնսթաուն քաղաքում սաստիկ ներգործող գազից մոտ 40 մարդ է թունավորվել: Այդ գազը սովորաբար օգտագործվում է փողոցային անկարգությունների ժամանակ: Տեղական իշխանությունների հաղորդման համաձայն, երեքշաբթի հետմիջօրեին քաղաքի առավել մարդաշատ շրջաններից մեկում մշուշանման խոշոր ամպ է հայտնվել: Ապա բնակիչներից սկսել են գանգատներ ստացվել շնչահեղձության, աչքերի ծակոցների, այտուցվածության վերաբերյալ:

Ինչպես պարզվել է, քիմիական թունանյութն արտահոսել էր քաղաքային միջնակարգ դպրոցի մոտ հայտնաբերված «CS» մակագրությամբ կանիստրից: Մերձակա թաղամասերի բնակիչները մի քանի ժամով էվակուացվել են, բայց աշակերտների եւ ուսուցիչների մի մասը մնացել է դպրոցում:

Փորձագետների խոսքերով, նման գազ ունեն միայն ամերիկյան զինված ուժերը եւ «ոստիկանական խոշոր վարչությունները»: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը տեղեկացնում է, որ Հետաքննությունների դաշնային բյուրոյի գործակալները փորձում են պարզել, թե թունանյութն ինչպես է հայտնվել ուսումնական հաստատության մոտ:

Առայժմ չի խոսվում ահաբեկչության մասին, սակայն ՀԴԲ-ի ներկայացուցիչներն ընդգծում են, որ «ծայրահեղ ուշադրությամբ» ուսումնասիրում են միջադեպի մանրամասնությունները: Ոստիկանության տվյալների համաձայն, տուժածների կյանքի համար որեւէ սպառնալիք չկա:

Գ. Բ.

Բիզնես

Ոսկու իրական ու կեղծ փայլը

Ամեն մի գնորդ խաբեության հավանական զոհ է

Յուրաքանչյուր երկրի համար ոսկին ստրատեգիական մեծ արժեք է: Պատերազմական իրավիճակներում տնտեսությունը կարող է օգտագործել նույնիսկ իր բնակչության ձեռքին եղած թանկարժեք քարերն ու մետաղները, գնել դրանք կանխիկ գումարով կամ հետագայում փոխհատուցելու պայմանով: Ըստ մասնագետների, խորհրդային տարիներին ոսկու հանույթի միայն 5 տոկոսն էր օգտագործվում ոսկեգործության ու ակնագործության մեջ: Մնացածի տերը տնտեսությունն էր, բանկային համակարգը: Պետական անկախության այս կարեւոր պայմաններից մեկը մեզանում վաղուց անտեսվում է:

Մեկ ու կես ամիս առաջ Շենգավիթում գործող բանկային մի մասնաճյուղից արդարադատության նախարարության փորձագիտական կենտրոն էին բերել ոսկյա իրերի մի մեծ քանակ: Դրանք բավական թանկ գնահատված զարդեր էին՝ 700, 1000, 1500 դոլար արժողությամբ: Փորձաքննությունը, սակայն, ապացուցեց, որ իբրեւ ադամանդ ներկայացված քարերն ընդամենը հասարակ ցիրկոնիում են: Եվ սա այսօրինակ միակ փաստը չէ: Ըստ ֆինանսների նախարարության մետաղափորձական հսկողության տեսչության գլխավոր փորձագետ Սամվել Ղուկասյանի, նման իրողություններ են արձանագրվել նաեւ Արտաշատի, Գեղարքունիքի մարզերից բերված ոսկեղենի փորձաքննությունից հետո: Երեւանի տոնավաճառներում ներկայացված ոսկյա զարդերի ճնշող զանգվածը պետական հարգադրոշմ ու գնապիտակ չունի, որ այս զարդերի իսկության առաջին երաշխիքը պիտի լինեն: Տնայնագործ ոսկերիչներն իրենց ճաշակի ու ախորժակի համաձայն են լուծում խնդիրը: Ապավինելով գնորդի անտեղյակությանն ու վերահսկողության իսպառ բացակայությանը՝ առանց խղճի խայթի նրանք ցածր հարգի ոսկին կարող են ներկայացնել բարձրահարգի տեղ, էժանագին ապակին ու լեռնաբյուրեղը՝ իբրեւ թանկարժեք ու կիսաթանկարժեք ակնեղեն:

Յուրաքանչյուր հարգի ու գույնի ոսկի, գիտնականների ու գիտահետազոտական ինստիտուտների կողմից տարիների ընթացքում մշակված ու հաստատված նորմատիվներով, պիտի ունենա իր հաստատուն լիգատուրային կազմը: Այն նշում է, թե, ասենք, 585 հարգի սպիտակ ոսկու մեջ որ մետաղն ինչ քանակով պիտի լինի: Ինքնագլուխ ոսկերչություն ձեռնարկած արհեստավորները հետեւո՞ւմ են այս կանոններին:

Անկախացումից անմիջապես հետո ով ասես չմտավ այս ասպարեզ՝ աշխատանքից զրկված, ոսկերչությանը որեւէ առնչություն չունեցող ամեն կոշկակար ու գործիքագործ: Խորհրդային տարիներին մետաղափորձական հսկողության ազգային պալատ օրական այնքան զարդ էր բերվում, որ պալատի 50 աշխատողներ հազիվ էին հասցնում հարգորոշել ու հարգադրոշմել դրանք: Այսօր այստեղ լռությունն ու անգործությունն են թագավորում: Տնայնագործ ոսկերիչները մուրճի պարզ ու կոպիտ հարվածներով իրենք են «հարգադրոշմում» շատ հաճախ ոսկու չնչին պարունակությամբ համաձուլվածքներով զարդերը: Նման զեղծարարությունների հեղինակներին Իտալիայում խստագույնս պատժում են առհավետ զրկելով գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից, բանտարկելով ու մեծ տուգանքների ենթարկելով նրանց: Մեր տոնավաճառներում ամենաթողության մթնոլորտ է, եւ հասարակ գնորդն անպաշտպան է այս ասպարեզում:

Միամտություն կլինի կարծել, թե վաղուց կանոնակարգման կարոտ այս դաշտի տեր ու տնօրենները գործում են առանց պաշտպանիչ զրահների, առանց ամենազոր տանիքների հովանավորության: Եվ զարմանալի չէ, որ մեծ շահույթ ապահովող խանութների ու տոնավաճառների ցանցը շատ կարճ ժամանակում ընդլայնվեց: Այսօր հաստատապես Թուրքիայից ու արաբական երկրներից գործունեության լայն ասպարեզ ստացած ներկրողները կիլոգրամներով ոսկյա զարդեր են բերում: Մաքսատուն անցնում են ընդամենը հայտարարագիր տալով: Կոպտորեն շրջանցվում է 2001 թ. մայիսին մետաղափորձական տեսչության աշխատանքային կանոնակարգի վերաբերյալ վարչապետի հաստատած որոշումը՝ մաքսազերծվելուց առաջ ոսկյա իրերը պետք է հարգորոշումների ու հարգադրոշմումների փուլ անցնեն: Մետաղափորձական տեսչությունում նման օրինակ չեն հիշում: Ավելին՝ հանվել է նաեւ ներկրվող զարդեղենի վրա դրվող մաքսատուրքը: Այս ոլորտի հովանավորները լավագույնս պաշտպանում են իրենց բիզնեսը, եւ պետբյուջեին հսկայական մուտքեր խոստացող այս դուռն էլ է փակվել: Եվ անհասկանալի չէ, թե ինչու են արդեն 6 տարի ձգձգվում ոլորտը կանոնակարգելու հավակնող օրենքի նախագծի քննարկումները: Նույն արատավոր իրողություններն են նաեւ թանկարժեք ու կիսաթանկարժեք ակնեղենի ոլորտում:

Մուասանիտ քարը (այն ստացող 18-րդ դարի ֆր. գիտնական Մուասանի անունով) սիլիցիումի եւ ածխի պարզ համակցություն է, որ բարձր կարծրության շնորհիվ երկար տարիներ օգտագործվել է իբրեւ հղկանյութ: Վերջին տարիներին արեւմտյան երկրներում հաջողվեց ստանալ նաեւ այս քարի ոսկերչական տարբերակը թափանցիկ, անհարթություններից զերծ որակով: Թե՛ ջերմափոխանակության, թե՛ լույսի անդրադարձման ցուցանիշներով մուասանիտը շատ մոտ է ադամանդին՝ թերեւս միայն կարծրությամբ ու տեսակարար կշռով զիջելով նրան: Եվ ահա, ողջ աշխարհում մուասանիտը գայթակղության քար է դարձել կեղծարարների համար: Մետաղափորձական հսկողության տեսչության գլխավոր փորձագետի հավաստմամբ, վերջերս այն մեծ քանակությամբ մտել է նաեւ Հայաստան: Ադամանդը նմանակներից տարբերակելու կոչված մեզանում շրջանառվող դետեկտորները վաղուց բարոյապես մաշվել են, եւ քարի իսկությունը կարելի է որոշել միայն լաբորատոր պայմաններում, որի հնարավորությունները սուղ են Հայաստանում: Հայկական ակնագործության շուկան անզոր է նաեւ այսպես կոչված մանրատեսակ (մինչեւ 0,29 կարատ) ցածրորակ ադամանդաքարի գրոհի հանդեպ, որի մշակության 90 տոկոսը բաժին է ընկնում Հնդկաստանին: Այն մեր կարգի երկրներ ներկրվում է հարյուրավոր, հազարավոր կարատներով:

Տոնավաճառները լի են նաեւ ինքնակոչ գնահատողներով, որոնց աշխատանքային գործիքը հասարակ խոշորացույցն է: Մի քանի տարի առաջ, 1997 թ. ԵՊՀ-ում հեմմոլոգիական (ոսկու եւ թանկարժեք քարերի գնահատում) դասընթացներ կազմակերպվեցին: Սակայն կենտրոնն ընդամենը 3 տարվա կյանք ունեցավ, ինչպես բացվել էր, այնպես էլ փակվեց: Հետաքրքրական է, որ այս ասպարեզում առկա մասնագիտական քաղցի պայմաններում կենտրոնի շրջանավարտները այդպես էլ աշխատանք չգտան: Արդեն ձեւավորված կլանային մեծ ու փոքր խմբերը մոտ չթողեցին նրանց:

Մինչդեռ նրանց ներկայությունն օդի ու ջրի պես անհրաժեշտ է հարկային, մաքսային ծառայություններում, բանկերում եւ վերջապես տոնավաճառներում, որոնց վայ-գնահատողները, ով կարող է երաշխավորել, որ վաճառողների հետ մշտական գործարքի մեջ չեն:

Եվ այդուհանդերձ, ոսկու եւ ակնեղենի երեւանյան վաճառակետերի մշտական այցելուներ են նաեւ դրսից՝ Ղազախստանից, Չեչնիայից, Վրաստանից եւ Ռուսաստանից այստեղ հասած գնորդները: Ի՞նչն է նրանց հրապուրում Հայաստանում: Իհարկե, ամենից առաջ ցածր գները: Հարկային աչքից հեռու, ստվերում գործող տնայնագործները ցածր են գնահատում իրենց աշխատանքն էլ, արտադրանքն էլ: Դրսի գնորդներն առաջին հերթին «վրա են վազում» խորհրդային տարիների արտադրության, բոլոր կանոններով ստեղծված անխառն ու ազնիվ զարդեղենին: Այն վաճառվում է նույն գներով, ինչ այսօր արտադրված կասկածելի արժեքները: Առեւտրի այս ոլորտում հմտացած ձեռներեց չեչենուհիներն ու վրացուհիները կարողանում են տարբերել նաեւ ոսկեգործ վարպետների անխարդախ ձեռքով ստեղծված, գեղարվեստական որակ ներկայացնող գործերը եւ շահավետ գնումներ կատարել: Վաճառողների վկայությամբ, նրանք ամենեւին ուշադրություն չեն դարձնում «իտալական» հորջորջվող ոսկյա զարդերին: Իտալիայում ոսկու 1 գրամը եռապատիկ թանկ արժե, քան մեզանում: Ի՞նչ ակնկալիքով ներկրողը մեծաքանակ զարդ պիտի բերի ու դեռ վաճառի 1 գրամը 7-8 դոլարով: Լիգատուրային կասկածելի կազմով, հիմնականում Թուրքիայից բերված այս ցածրորակ զարդերը նախատեսված են զանգվածային արտադրության համար: Եղել են դեպքեր, երբ զուտ հետաքրքրության համար ներկրողն այս կարգի զարդեր է բերել փորձաքննության: Եվ պարզվել է, որ ոսկու պարունակությունը համաձուլվածքում 20-23 տոկոս է: Իսկ շուկաներում դրանք ներկայացվում են 580, 583, 585 հարգերի անվան տակ: Նման կարգի ոսկու վաճառքը, Սամվել Ղուկասյանի հավաստմամբ, ընդհանրապես պետք է արգելել:

Լավատեղյակ գնորդը, թերեւս, հավաս ընծայում է միայն Երեւանի ոսկերչական գործարանի արտադրանքին: Սակայն այն աշխատում է միայն դրսի շուկայի համար՝ ԱՄՆ, Եվրոպա, Ռուսաստան, Միջին Ասիա: Ներքին շուկան քիչ է հետաքրքրում նրան: Իր արտադրանքի գները բարձր են, իսկ պոտենցիալ գնորդների մեծ զանգվածը՝ անվճարունակ: Եվ անպատժելիության ու խաբեության մթնոլորտի զոհը շարունակում է մնալ կիսավճարունակ սպառողը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԽՈՍՏՈՒՄՆԱԼԻ ՍԿԻԶԲ

Նորք-Մարաշ բժշկական կենտրոնի մասնագիտացված դպրոցի առաջին շրջանավարտները

Նորք-Մարաշ բժշկական կենտրոնում շաբաթ օրը տեղի ունեցած շրջանավարտների վկայականների հանձնման արարողության ընթացքում Միեր Սասունին, Արա Անանյանը եւ Ավետիս Ահարոնյանը ստացան սրտային վիրաբուժության, իսկ Վահագն Սարգսյանը եւ Արմինե Թորոսյանը՝ սրտաբանի մասնագիտացման վկայականներ: Երեւույթը հիշատակման է արժանի, որովհետեւ Հայաստանում առաջին անգամ կլինիկական վերապատրաստում ստացան սրտավիրաբույժներ, որոնք իրենց բարձրակարգ ուսուցումը ստացան այնպիսի առաջնակարգ մասնագետների անմիջական ղեկավարությամբ, ինչպիսիք են ԱՄՆ Պորտլանդի Ալբեր Սթարի ակադեմիական կենտրոնի սրտավիրաբույժ Հրայր Հովակիմյանը եւ վիրաբուժության բաժնի վարիչ Վիլեն Մանուկյանը:

Ավետիս Ահարոնյանը եւ Միեր Սասունին (Սիրիայի քաղաքացի, ազգությամբ հայ) ավարտելով Երեւանի բժշկական ինստիտուտը՝ ուսումը շարունակեցին ՆՄԲԿ մանկական սրտային վիրաբուժության օրդինատուրայում: Առաջին տարիներին նրանց հնարավորություններ ընձեռվեցին ավելի խորությամբ ըմբռնելու սրտի հեմոդինամիկան, իսկ հետագա 4 տարիներին բժշկի անհրաժեշտ ինքնավստահությունը ձեռք բերվեց մասնագիտական փորձի՝ ինքնուրույն վիրահատություններ կատարելու միջոցով:

Երիտասարդ մասնագետներն իրենց գոհունակությունն արտահայտեցին ուսման ընթացքի վերաբերյալ, նշելով այն առավելությունները, որ ունի կլինիկան: Կենտրոնի մասնագիտացված լինելը թե՛ մանուկների, թե՛ մեծահասակների սրտային վիրաբուժության բնագավառում, հնարավորություն է տվել նրանց ուսումնասիրել այս երկու ոլորտը միաժամանակ:

«Մեծահասակների սրտաբանություն» մասնագիտության որակավորում ստացած սրտաբանները երեք տարիների կլինիկական օրդինատուրայի ընթացքում անցել են լիարժեք սրտաբանության դպրոց՝ տիրապետելով առաջնակարգ բժշկական սարքավորումներին, անխափան ախտորոշելով հիվանդությունները, կատարելով ներսրտային հետազոտություններ:

Կենտրոնի ստեղծման առաջին տարիներից լինելով հաստատությունում՝ ուսուցման պրակտիկ դասընթացից զատ, նրանք կենտրոնի ձեւավորման ականատեսներից էին եւ առողջապահական այս կառույցի հիմնադրման առանձնահատկություններին տեղյակ լինելը շատ առումներով դրական ազդեցություններ գործեց նաեւ նրանց մտածողության վրա:

Այսօր կենտրոնի ուսուցման համակարգի տարբեր բաժիններում սովորում են բազմաթիվ տաղանդավոր երիտասարդներ (վիրաբուժականում՝ 6, մանկական սրտաբանություն մասնագիտությամբ՝ 5, մեծահասակների՝ 5):

Կառույցի՝ ապագայում ինստիտուտ դառնալու բոլոր նախադրյալներն առկա են՝ բարձրակարգ մասնագետներ, մտավոր ներուժ, էնտուզիազմ:

Նորավարտ մասնագետներին շնորհավորելով՝ կենտրոնի աշխատակիցները նրանց մաղթեցին ստացած գիտելիքներն ի սպաս դնել իրենց աշխատանքային պրակտիկայում՝ հետեւելով ՆՄԲԿ իրենց ուսուցիչների պրոֆեսիոնալիզմին եւ նվիրումին:

Մ. Բ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ժամանակի մեղրահաց

Կարո Մելիքսեթյանի նոր գիրքը

Լույս է տեսել Կարո Մելիքսեթյանի նոր, տասներորդ գիրքը «Ոգի եւ հիշողություն»: Շա՞տ է, քի՞չ է: Ինքը գիտե: Իսկ ես հաստատ գիտեմ, որ «Ոգի եւ հիշողությունը» ճշմարիտ բանաստեղծությունների գիրք է, տառապանքի, ցավի, կարոտների, հույսերի ու լույսերի գիրք:

Մարդը երբեք չի ապրել առանց բանաստեղծելու: Բայց երբ ռադիոյի խոսնակ կամ ատամնատեխնիկ կնանման բանաստեղծուհիները իրենց ոտանավորները տպագրել են, Կարո Մելիքսեթյանը երբեք դռներ չի ջարդել իր գիրքը տպագրելու համար: Իր, ուրիշների, երկրի ժողովրդի ցավը իր մեջն է առել, դարձրել բանաստեղծություն: Ու երբ անգամ հոգնել է, ցանկացել է թողնել-հեռանալ դեպի երկինքը Ամենտի, միեւնույն է, ցանկացել է պորտալարը չկտրել այս ցանուցիր, այս տարօրինակ, այսքան ամեհի ու հրաշալի երկրից: Անվերջ, անկոտրում փնտրել է այն մարգարեին, որ կփրկի երկիրը, որովհետեւ երկրում «գալիս, վերջինները առաջ են ընկնում, առաջինները լո՜ւռ ընկնում են ետ...», որովհետեւ դեռ 1993-ին զգացել է, որ կիսամարդ ու կիսակախարդ են ոմանք, ովքեր աղաքարերից սներ են պատում, ցեխից ջոջեր ու սրբեր քանդակում, բակլան եփած են ցանում ու լվացք անում հացի տաշտի մեջ: Արծաթե ծանր փոշի էր նստել հայրենական ձյուների վրա, կեղծ արծաթի փոշի, անքավ լրբերը նախարարներ էին դառել, եզներից մեկը՝ վարչապետ...

Իրենց ու մեր միակ փրկությունը բանաստեղծը տեսնում էր... իրենց կործանելու մեջ: Քանի որ Կարո Մելիքսեթյանի բանաստեղծական այս ժողովածուն կարելի է նաեւ մեր ժամանակների տարեգրությունը համարել, ապա հենց ժամանակագրական կարգը պահպանելով ասենք, որ 1995 թվականին լինելով Գյումրիում, Կարո Մելիքսեթյանը պիտի ՈՉ ասեր հայրենիքի լափագան իշխաններին, նախարարներին գել ու գազան, նավապետներին ծովահեն, սուտ հովիվներին հոգեւոր, թիկնապահներին եղջերավոր, գյուղերին անտեր, ավերակված...

Բայց ճշմարիտ բանաստեղծը սոսկ ողբասաց լինել չի կարող: Նա պիտի իր համար, իր երկրի, իր ժողովրդի համար փրկության ճանապարհներ նշի: Իրեն բնավ առաջնորդ ու մարգարե չհամարելով, բանաստեղծ Կարո Մելիքսեթյանը հուսում է, որ ինքը դրախտից մեզ ձեռք պարզողն է, որ հուսակորույս ժամանակներում ինքը հույս տվողն է (որովհետեւ բանաստեղծ է): «... Բայց լավ լսեք ինձ մի պահ, իմ եղբայրներ ու քույրեր: /Մի՞թե քիչ է, որ այսօր մենք ենք գլխի տերը մեր,/ Որ մեծ Արցախը այսօր եւ անկախ է, եւ ուժեղ... / Որ արեւն է խլվլում պատուհանի ապակուն...»:

Լոռվա իր քարափների, հայոց քարափների, իր ընկերոջ Պատվական Շաքարյանի, բոլոր ընկերների, իր բանաստեղծությունների եւ բարեկամ բանաստեղծների հետ Կարո Մելիքսեթյանն այսօրվա մեր ժամանակը դարձնում է բանաստեղծություն, բարությամբ է նայում աշխարհին ու իր մեջ թույն, մաղձ չի կուտակում առ հայ մարդը եւ Հայաստան երկիրը: Բանաստեղծն ուրիշ ի՞նչ պիտի աներ, որ չի արել Կարո Մելիքսեթյանը:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Նուրհան Արմանը դիրիժոր եւ մանկավարժ

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի դիրիժորական հյուրախաղերով հագեցած ազդագրում իր տեղը գրավեց Նուրհան Արմանը: Կանադացի դիրիժորը Երեւան է գալիս 1992 թ.-ից: Նա երեք անգամ մեր նվագախմբի վահանակի մոտ է կանգնել

1993 թ., ապա 1995 թ.-ին եւ 1997 թ.-ին: Երեւան կատարած ներկա այցի ընթացքում Արմանը հանդես եկավ երկու համերգով՝ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկի եւ «Սերենադ» կամերային նվագախմբի հետ:

Ն. Արմանի երաժշտական բարձր որակավորումը նրան համբավի է արժանացրել Կանադայի սահմաններից դուրս: Ներկայումս նա գլխավորում է 1998 թ. իր ստեղծած Sinfonia Toronto նվագախումբը, ամբողջ աշխարհի դիրիժորների համար վարպետության միջազգային դասընթաց է անցկացնում Տորոնտոյի թագավորական կոնսերվատորիայում: Այս տարի հենց Sinfonia Toronto-ի հետ կատարեց Էդվարդ Միրզոյանի «Թեմա վարիացիաներով» գործը (Արամ Ղարաբեկյանի կողմից նվագախմբի լարային կվարտետի փոխադրված), միաժամանակ այն ձայնագրելով Գլեն Գուլդի անվան ստուդիայում: Եկող տարվա պլաններում են Միրզոյանի «Ինտրոդուկցիա եւ Պերպետուում մոբիլե» գործի, օտտավացի երիտասարդ կոմպոզիտոր Գեւորգ Անտոնյանի նվագախմբային «Ռապսոդիայի», ինչպես նաեւ 20-րդ դարի դասական Ալան Հովհաննեսի երաժշտության կատարումը: Անկասկած, հայ հեղինակների ցանկը պետք է ընդլայնվի, մանավանդ որ մեր երաժշտությունը քիչ է հայտնի Կանադայում, ինչպես որ, ի դեպ, կանադականն այստեղ:

Արմանի անձում երկու՝ կատարողական եւ մանկավարժական սկզբունքների առկայությունն ակնհայտ է դառնում առաջին հնչյուններից: Դիրիժորը, ինչպես ասվում է Աստվածաշնչում, «իմանում եւ գուշակում է», այլ կերպ ասած, իր կատարողական ընթերցման մեջ միավորում է բանական սկզբունքը եւ ինտուիտիվ կանխատեսումը: Նման միավորման շնորհիվ աշխատանքային փորձը եւ համերգային կատարումը դրական են դառնում ինչպես նվագախմբի, այնպես էլ ունկնդիրների համար: Այդ գործընթացում մերթ դեպի ակադեմիզմ եւ նույնիսկ հանրահայտ ճշմարտություն, մերթ էլ դեպի անսպասելիություն կատարվող անցումները ստեղծագործական պայծառացման բռնկումներ են եւ կարգավորում են ունկնդիրների ուշադրությունը:

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի վահանակի մոտից կատարված երկու ստեղծագործությունները՝ Ֆրանց Շուբերտի N 6 եւ C-dur սիմֆոնիան եւ Սերգեյ Պրոկոֆեւի N 5 B-dur սիմֆոնիան դարձան հիշյալ կողմերի հասկանալի օրինակներ: Ընդհանրապես Շուբերտի սիմֆոնիան իր վրա էր կրում Բեթհովենի երաժշտության չափազանց ակնհայտ կնիքը (մասնավորապես դրա 3-րդ մասը Բեթհովենի 7-րդ սիմֆոնիայի Սկերցոյի պատճենն էր), եւ դիրիժորը բնավ չէր խուսափում (ասենք մի՞թե դա հնարավոր էր) գերմանացի ժամանակակիցների նմանությունը:

Մասշտաբային, էպիկական պաթոսով եւ իրականության սուր ընկալմամբ հագեցած Պրոկոֆեւի Սիմֆոնիան (1944) կատարողական մեծ դժվարություններ է ներկայացնում, որոնք հաջողությամբ հաղթահարվեցին նվագախմբի եւ դիրիժորի կողմից: Երեւանում վաղուց չհնչած Պրոկոֆեւի գործը, որը ներառում է նրա վաղ շրջանի ստեղծագործությունների (օրինակ, «Ռոմեո եւ Ջուլիետի») արձագանքները, ինչպես նաեւ (3-րդ մասում) Արամ Խաչատրյանի 2-րդ սիմֆոնիայի (1944) ահազանգի հնչողությունը, բացահայտեց Ն. Արմանի վարպետության ընդգրկումը: Լինելով հմուտ դիրիժոր, նա նվագախմբի բոլոր խմբերը միավորեց վառ պատկերների ստեղծման նպատակով, որոնք անդադար զարգանում էին եւ փոխգործակցում:

«Սերենադի» վահանակի մոտ Արմանը կատարեց Մոցարտի D-dur Դիվերտիսմենտը, Ջ. Վերդիի Լարային կվարտետը եւ լարային նվագախմբի համար Չայկովսկու գրած Սերենադը: Ի հակակշիռ Վերդիի պասիվ ընթերցման (օպերային երաժշտության հանճարի վաղ շրջանի այդ ստեղծագործությունը դժվար է վերարտադրել նվագախմբի տարբերակով), տպավորվեցին Մոցարտը եւ Չայկովսկին: Նրանց գործերի մեկնաբանումը միավորեցին հանդարտ տեմպերը, որոնք թույլ էին տալիս ունկնդրել երգեցիկ մեղեդային գծի էությունը, պարային ժեստի եւ պլաստիկայի կորագիծը, լրամշակել պարտիտուրի բոլոր ձայները, եւ որ գլխավորն է՝ գտնել դասական ժամանակաշրջանի համար բնական շարժման զգացումը: Չէ՞ որ Չայկովսկին էլ իր Սերենադը գրել է որպես վաղ դասական երաժշտության եւ նույնիսկ բարոկկոյի շրջանի ոճավորում:

Չայկովսկու ստեղծագործության, ինչպես նաեւ Պրոկոֆեւի 5-րդ սիմֆոնիայի կատարումը վկայեց ռուսական երաժշտության նկատմամբ դիրիժորի անկեղծ հետաքրքրությունը: Ստեղծագործությունների դանդաղ, երգային մասերը նրան հատկապես հաջողվեցին: Մեղմ անցումներ, ասես իրար հետ զրուցող եւ շղթայական շնչառություն ստեղծող գործիքների նվագակցումներ, խոր թախիծ եւ քնարական-փիլիսոփայական ապրումներ հիշողության մեջ այսպիսին կմնա Չայկովսկու Սերենադի Elegia-ն, որն ալեկոծեց Կինոյի տան դահլիճում հավաքված բոլոր ունկնդիրների հոգիները:

ՄԽԵՏԱՌԱ ՍԱՐԳՅԱՆ,
Արվեստագիտության դոկտոր

ՍՓՅՈՒՌՔ

«Հերկ եւ բերք»

Թեքեյան մշակութային միությունը օրերս հրատարակել է ամերիկահայ բազմավաստակ խմբագիր, կուսակցական եւ հասարակական գործիչ Անդրանիկ Լ. Փոլադյանի «Հերկ եւ բերք» ընտրանին: Մեծ չափսի՝ 464 էջ ծավալով այս հատորը լույս է ընծայել Բեյրութի «Սիփան» հրատարակչությունը (տեր եւ տնօրեն՝ Արամ Սեփեթճյան), թեեւ հրատարակման վայր է նշվել ԱՄՆ-ի Նյու Ջերսի նահանգը:

Հատորն ամփոփում է 20-րդ դարի երկրորդ կեսին ամերիկահայ մամուլում, մասնավորաբար ՀԲԸՄ-ի «Հուշարար-Միություն» եւ ՌԱԿ-ի «Պայքար» ու «Նոր օր» պաշտոնաթերթերում Ա. Փոլադյանի ակնարկները հայության ու մարդկության կյանքում զգալի ավանդ ներդրած երախտավորների մասին: Այնտեղ գտնում ենք թե՛ սփյուռքի եւ թե՛ հայրենիքի երեւելի հայերին՝ կաթողիկոսներ, պատրիարքներ, այլ եկեղեցականներ, ուսուցիչներ, գիտնականներ, խմբագիրներ, կուսակցական եւ հասարակական գործիչներ: Այնտեղ են նաեւ հայասեր օտարներից Ֆրիտյոֆ Նանսենը, Արմին Վեգները, պրոֆ. Ֆրեդերիկ Ֆեյդին, նաեւ՝ Ջորջ Վաշինգտոնը, Ֆրանկլին Ռուզվելտը, Ալբերտ Այնշտայնը: Հատորում տեղ են գտել նաեւ Անդրանիկ Փոլադյանի խմբագրած թերթերի խմբագրականներից մի փունջ, նրա գրչին պատկանող գրախոսականներ, «Պայքար» թերթի պատմությանն առնչվող նյութեր:

Յուրաքանչյուր դեմքի պարագային բերվել են նրա լուսանկարը, կենսագրության հիմնական գծերը եւ գրական, գիտական, մանկավարժական, եկեղեցական, հասարակական եւ այլ վաստակները:

Անդրանիկ Փոլադյանի լեզուն հեզասահ է, պատմողական, անպաճույճ, հեռու ավելորդ ածականների ու գովասանքների շռայլումից: Հեղինակն ունի հոգեւոր աչք, կարողանում է թափանցել մարդկանց էության խորքերը, անջատել կարեւորն անկարեւորից եւ կարեւորագույնները ներկայացնել ընթերցողին:

Անդրանիկ Փոլադյանի «Հերկ եւ բերք» հատորի անունը եթե մի կողմից նշանակում է հեղինակի ներկայացրած հայ եւ օտար դեմքերի արգասաբեր գործունեությունը, մյուս կողմից արժանավորապես խորհրդանշում է նաեւ հենց իր՝ Անդրանիկ Փոլադյանի շուրջ կեսդարյա վաստակը: 1929-ին ծնվելով Սիրիայում՝ Լեւոն եւ Մարիամ Փոլադյանների (որոնց եւ կնոջ՝ Անժել Ուզունյանի հիշատակին է հեղինակը նվիրել այս մատյանը) հարկի տակ, Ա. Փոլադյանը 1954 թ.-ից մինչեւ 1993 թ. անընդմեջ, իսկ դրանից հետո պարբերաբար հերկել ու հերկում է հայ գիր ու բանի ծանր աշխատանք պահանջող դաշտում եւ ստացված բերքից մի փոքր մաս ահա ներկայացնում է ընթերցողի դատին:

Վ. Յ.

Թատրոն. Քաղաքը պար պատնեշի վրա

Վերջին 25 տարիներին լիբանանահայ թատրոնի առաջին «խենթն» է Հովհաննես Հելվաճյանը: Թիկունքին չունենալով ոչ մեկ մշակութային միություն, ֆինանսավորող եւ նման լծակներ (առանց որոնց անհնար է գոյատեւել), այս նվիրյալն իրականացրեց անհնարինը. կարողացավ իր շուրջը հավաքել տասնյակներով շնորհալի տղաների ու աղջիկների, նրանցից կազմել «Կոմիտաս» թատերախումբը 1977 թ. եւ անցնող 25 տարիներին մոտավորապես նույնքան անուն ներկայացումներ բեմ հանել: Այս անօրինակ սխրանքի իմաստն ավելի է մեծանում, երբ հաշվի առնենք, որ այդ 25 տարիներից 15-ն անցել են Լիբանանը համակած ներքին պատերազմի բոցերի պայմաններում:

Այսօր, սակայն, փոխվել է գաղթօջախի դեմքը: Արտագաղթը մեծ ավերներ է գործել ու շարունակում է մոլեգնել: Լիբանանահայությունն այսօր կորցրել է իր ուժականությունը, հայտնվել խարխափումի, հուսալքության ճանկերում. կարելի է ասել, որ գաղթօջախը ոչ թե խորը ճգնաժամի մեջ է, այլ արդեն գլորվում է անդունդը՝ նահանջելով երգով, պարով, կերուխումներով:

Բնականաբար, հսկայական հարված ստացավ նաեւ լիբանանահայ թատրոնը: Թատերասրահները, ինչպես եւ հայկական մշակութային բնույթի ամենատարբեր միջոցառումները, հաճախ լցվում են ընդամենը մի քանի տասնյակ մարդկանցով, որոնց մի զգալի տոկոսը երեւում է բոլոր միջոցառումներին:

Իր հիմնադրության 25-ամյակի առիթով «Հելվաճյան արվեստի թատրոնը» (այսպես է ներկայումս կոչվում «Կոմիտաս» թատերախումբը) ներկայացրեց «Թատրոնի փոշոտ ճամփան» հանպատրաստ (իմպրովիզացիոն) պիեսը՝ թատրոնի հիմնադրի հեղինակությամբ, բեմադրությամբ ու խաղարկությամբ: Սա, փաստորեն, այս թատերախմբի պատմության բեմականացված տարբերակն էր: Այս պիեսով Հովհաննես Հելվաճյանն իր բողոքն էր արտահայտում թատրոնի նկատմամբ գաղթօջախի բոլոր խավերի հանցավոր անտարբերության դեմ: Սակայն նրա բողոքը կրավորական էր (պասիվ): Աստիճանների գագաթին թառած աթոռին ձգտելիս դերասանը (Հելվաճյան) միշտ վայր էր ընկնում. ձախողությունից հուսահատված նա փորձեց կախաղանից կախվել, բայց հրաժարվեց: Պիեսի հանգուցալուծումը եղավ ներաշխարհային հոգեբանական այս բարդագույն հակամարտության ու խարխափումի շարունակությունը:

Պիեսի ավարտին, սակավաթիվ ներկաների շնորհավորանքներն ընդունելիս, քրտինքի մեջ կորած Հելվաճյանը նաեւ հոնգուր-հոնգուր լացեց՝ թատրոնի տառապանքահարույց, բայց եւ թովիչ կապանքներից ազատվել չկարողանալու համար: Տվյալ դեպքում Հելվաճյանն արդեն դերասանություն չէր անում. նա թե բեմի վրա եւ թե դրանից դուրս ներկայացնում եւ ապրում է այն ողբերգությունը, որը կոչվում է ոչ թե «թատրոնի փոշոտ ճամփան», այլ օրեցօր ուծացող եւ գոցվող սփյուռքում հայ արվեստագետի, հայագետի ու մտավորականի ախտանիշ (սինդրոմ), որը հոգեբուժության մեջ երեւի զուտ հայկական երեւույթ է...

ԳԵՒՈՐԳ ՅԱՂՃՅԱՆ,
Բեյրութ

Հակոբ Գույումճյանի ամսունի երեկո

ՀԲԸՄ-ի «Արտավազդ» թատերախմբի եւ Դարուհի Հովակիմյան-Սանուց միության կազմակերպությամբ «Արտավազդ» թատերասրահում հոկտեմբերի 18-ին տեղի է ունեցել ամսունի բացառիկ մի երեկո՝ Հակոբ Գույումճյանի մասնակցությամբ:

Ծրագրի երկու մասերը ընդգրկել են «Երկիր Նաիրի», «Եղիցի լույս», «Սեր» եւ «Լինել թե չլինել» ենթախորագրերը, որոնցով պայմանավորված են եղել բանաստեղծությունների հեղինակների ընտրությունները՝ Չարենց, Տերյան, Պարույր Սեւակ, Թեքեյան, այնուհետեւ նաեւ Կապուտիկյան, Էմին, Սահյան, Դավթյան եւ Դավոյան:

Բարձր արվեստով եւ հոգեհարազատ ապրումներով իրագործված միջոցառումը, ըստ «Նոր օրի» տեղեկատվության, մեծ բավականություն է պատճառել ներկաներին:

Առաջին չեմպիոնը Վու Մեյինն է

Ծանրորդները սկսեցին մրցավեճը

Վարշավայում մեկնարկել են ծանրամարտի աշխարհի տղամարդկանց 72-րդ եւ կանանց 15-րդ առաջնությունները, որոնց մասնակցում են 197 ծանրորդներ եւ 118 մարզուհիներ: Հիշեցնենք, որ Հայաստանն այդ մրցումներում ներկայացված է չորս ծանրորդով: Մրցահարթակ դուրս կգան Արթուր Դանիելյանը (62 կգ), Վիգեն Խաչատրյանը (77 կգ), Տիգրան Քամալյանը (85 կգ) եւ Եվրոպայի կրկնակի չեմպիոն, գերծանրքաշային Աշոտ Դանիելյանը:

Վերջին տարիներին առաջնության մրցանակների համար համառ ու անզիջում պայքար է ընթացել: Կարծում ենք, որ բացառություն չի կազմի նաեւ Վարշավայում մեկնարկած մրցաշարը: Մեր մարզասերները առանձնակի սպասելիքներ ունեն Աշոտ Դանիելյանից, որը Սիդնեյի օլիմպիադայից հետո առաջին անգամ է միջազգային մրցասպարեզ դուրս գալու: Գերծանր քաշում Աշոտին լուրջ մրցակիցներ են սպասում հանձինս ռուսաստանցի ծանրորդներ, Ատլանտայի օլիմպիադայի չեմպիոն Անդրեյ Չեմյորկինի եւ անցյալ տարի Թուրքիայում անցկացված աշխարհի առաջնության արծաթե մեդալակիր Ռոման Մեշչերյակովի, ինչպես նաեւ գերմանացի Վոլլերի: Այնպես որ, աշխարհի ամենաուժեղ ծանրորդին որոշելու համար հետաքրքիր մրցավեճ է սպասվում: Ընդհանրապես, Ռուսաստանի հավաքականը մրցանակների գլխավոր հավակնորդներից է: Թիմի կազմում ընդգրկված են 7 ծանրորդներ: Բացի վերը նշված երկու ծանրորդներից, Ռուսաստանի մարզական պատիվը կպաշտպանեն նաեւ Անդրեյ Մատվեեւը (69 կգ), Օլեգ Պերեպեչենովը (77 կգ), Ասլամբեկ Էդիեւը (85 կգ), Վլադիմիր Սմորչկովն ու Գլեբ Պիսարեւսկին (105 կգ):

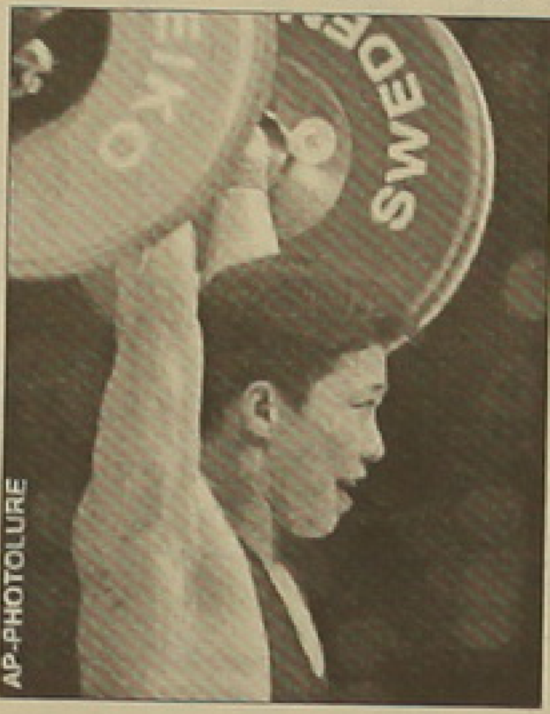

AP-PHOTOLURE

Վարշավյան մրցահարթակում առաջնության մրցանակներն առաջինը վիճարկեցին մինչեւ 56 կգ քաշային ծանրորդները: Բոլորից հաջող հանդես եկավ եւ չեմպիոնի կոչումը նվաճեց չին ծանրորդ Վու Մեյինը: 22-ամյա մարզիկը պոկեց 127,5 կգ-անոց ծանրաձողը, հրում վարժությունում ցույց տվեց 160 կգ արդյունք եւ երկամարտի 287,5 կգ արդյունքով ճանաչվեց լավագույնը: Երկրորդ եւ երրորդ տեղերը զբաղեցրած թաիլանդցի Յան Չի Ին եւ ռումինացի Անդրիան Ժիգաուն ցույց տվեցին բացարձակ նույն արդյունքը՝ 277,5 կգ (125+152,5), սակայն թաիլանդցու անձնական քաշը պակաս էր ռումինացուց, ուստի արծաթե մեդալը բաժին հասավ նրան:

Առաջնության մրցանակների համար մղվող պայքարում հավակնորդների թվում մասնագետները նշում էին նաեւ բելառուսցի ծանրորդ, Եվրոպայի ներկայիս չեմպիոն Վիտալի Դերբենյովին, սակայն վերջինս անհաջող ելույթ ունեցավ: Պոկում վարժությունում նա ցույց տվեց 125 կգ արդյունք, իսկ ահա, հրումում 147,5 կգ ծանրությունը բարձրացնելու նրա բոլոր 3 փորձերն էլ ապարդյուն անցան:

«Ֆրանս ֆուտբոլը» հրապարակել է թեկնածուների ցանկը

Ավանդույթի համաձայն, «Ֆրանս ֆուտբոլ» շաբաթաթերթը հրապարակել է Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստի համար սահմանված «Ոսկե գնդակ» մրցանակի 50 հավակնորդների ցանկը, որից էլ մարզական լրագրողները պետք է ընտրեն լավագույններին: Անկասկած, ընտրության ժամանակ հիմնական չափանիշը կլինի ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ժամանակ ֆուտբոլիստների ցուցադրած խաղն ու նրանց ցույց տված արդյունքը: Այս առումով, գլխավոր թեկնածուների թվում կարող են հայտնվել բրազիլացիներ Ռոնալդոն ու Ռոբերտո Կառլոսը (վերջինս միակն է, որ արժանացել է աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսին ու նվաճել չեմպիոնների գավաթը), Գերմանիայի հավաքականի դարպասապահ Օլիվեր Կանն ու հարձակվող Միխայել Բալլակը: «Ոսկե գնդակի» անցյալ տարվա դափնեկիր Մայքլ Օուենի կարծիքով, մրցանակի գլխավոր հավակնորդներն են Ռոնալդոն եւ Տյերի Անրին:

Ներկայացնում ենք «Ոսկե գնդակի» 50 թեկնածուների ցանկն այբբենական կարգով. Պաբլո Այմար (Արգենտինա, «Վալենսիա») Սոննի Անդերսոն (Բրազիլիա, «Լիոն»), Տյերի Անրի (Ֆրանսիա, «Արսենալ»), Միխայել Բալլակ («Բավարիա»), Ռուբեն Բարախա («Վալենսիա»), Յիլդիրայ Բաստյուրկ (Թուրքիա, «Բայեր»), Դեւիդ Բեքհեմ («Մանչեսթր յունայթեդ»), Ռայան Գիգզ (Ուելս, «Մանչեսթր յունայթեդ»), Պապա Բուբա Դիոպ (Սենեգալ, «Լանս»), Էլ Հաջի Դիուֆ (Սենեգալ, «Լիվերպուլ»), Զինեդին Զիդան (Ֆրանսիա, «Ռեալ»), Լուիս Էնրիկե («Բարսելոնա»), Էդմիլսոն (Բրազիլիա, «Լիոն»), Յոն Դալ Թոմասոն (Դանիա, «Միլան»), Ջյունիչի Ինամոտո (Ճապոնիա, «Ֆուլհեմ»), Ֆիլիպո Ինձագի (Իտալիա, «Միլան»), Լուսիո (Բրազիլիա, «Բայեր»), Սոլ Կի-Խյոն (Հարավային Կորեա, «Անդերլեխտ»), Իկեր Կասիլյաս («Ռեալ»), Օլիվեր Կան («Բավարիա»), Ռոբերտո Կառլոս (Բրազիլիա, «Ռեալ»), Միրոսլավ Կլոզե («Կայզերսլաուտերն»), Պատրիկ Կլյույվերտ (Հոլանդիա, «Բարսելոնա»), Կաֆու (Բրազիլիա, «Ռոմա»), Պիեռ վան Հոյդոնկ («Ֆեյենոորդ»), Ռոյ Մաքքայ (Հոլանդիա, «Դեպորտիվո»), Կլոդ Մակելելե (Ֆրանսիա, «Ռեալ»), Պաուլո Մալդինի («Միլան»), Ռուուդ վան Նիստելրոյ (Հոլանդիա, «Մանչեսթր յունայթեդ»), Հասան Շաշ («Գալաթասարայ»), Բեռնդ Շնայդեր («Բայեր»), Պաուլետա (Պորտուգալիա, «Բորդո»), Ալեսանդրո դել Պիեռո («Յուվենտուս»), Ռաուլ («Ռեալ»), Ռիվալդո (Բրազիլիա, «Միլան»), Ռոնալդինյո (Բրազիլիա, «Պարի Սեն Ժերմեն»), Ռոնալդո (Բրազիլիա, «Ռեալ»), Թոմաշ Ռոսիցկի (Չեխիա, «Բորուսիա» Դ.), Ջիբրիլ Սիսե («Օսեր»), Սավիոլա (Արգենտինա, «Բարսելոնա»), Խուան Կառլոս Վալերոն («Դեպորտիվո»), Վիեյրա (Ֆրանսիա, «Արսենալ»), Քրիստիան Վիերի («Ինտեր»), Մարկ Վիլմոտս (Բելգիա, «Շալկե-04»), Սիլվեն Վիլտորդ (Ֆրանսիա, «Արսենալ»), Ֆրանչեսկո Տոտի («Ռոմա»), Դավիթ Տրեզեգե (Ֆրանսիա, «Յուվենտուս»), Մայքլ Օուեն («Լիվերպուլ»), Ռիո Ֆերդինանդ («Մանչեսթր յունայթեդ»), Լուիշ Ֆիգու (Պորտուգալիա, «Ռեալ»):

Տրիստանը կտեղափոխվի «Ռոմա»

Իսպանական «Դեպորտիվոյի» հարձակվող Դիեգո Տրիստանը հաջորդ մրցաշրջանում կարող է հայտնվել իտալական «Ռոմայում»: Վերջինս փոխարինող է փնտրում արգենտինացի Գաբրիել Բատիստուտային, որի պայմանագրի ժամկետը լրանում է: Բատիստուտան, որն իտալական առաջնությունում 181 գնդակ է խփել, ցանկություն ունի ֆուտբոլային իր հարուստ կենսագրության նոր էջը գրել Անգլիայի պրեմիեր-լիգայում: Թե որքա՞ն դա կհաջողվի արգենտինացուն, առայժմ դժվար է ասել: Իսկ Տրիստանն արդեն իր գործակալներին ցուցում է տվել բանակցել իտալական ակումբի հետ: Գործարքը կարող էր տեղի ունենալ դեռեւս այս մրցաշրջանում, սակայն «Ռոմայի» ֆինանսական վիճակը բարվոք չէր: Այժմ վիճակն այլ է: Բացի այդ, «Դեպորտիվոն» եւս դեմ չէ ազատվել Տրիստանից, որի հարաբերությունները թիմի գլխավոր մարզիչ Խավիեր Իրուրետայի հետ սրվել են, եւ այլեւս հանդես չի գալիս հիմնական կազմում:

Թիմերի քանակը կարող է կրճատվել

Հաջորդ մրցաշրջանից հնարավոր է կրճատվի «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի աշխարհի առաջնության մասնակից թիմերի քանակը եւ հասցվի 10-ի: Այս մասին հայտարարել է ՖԻԱ-ի նախագահ Մաքս Մոսլին: Ըստ նրա, ֆինանսական ճգնաժամից ոչ մի կերպ չի կարողանում դուրս գալ ոչ միայն «Էրրոուզը»: Կան էլի մի քանի թիմեր, որոնք հարյուր տոկոսով պատրաստ չեն առաջնությանը, թեեւ մինչեւ նոր մրցաշրջանի մեկնարկը դեռ բավական ժամանակ կա: Մոսլիի կարծիքով, 20 մեքենան բավական է մրցումների մեկնարկի դուրս գալու համար:

Կանը կխաղա մինչեւ 2006 թվականը

Ֆուտբոլի Գերմանիայի հավաքականի եւ Մյունխենի «Բավարիայի» դարպասապահ Օլիվեր Կանը հերքել է մամուլում տարածված այն լուրերը, թե իբր ինքը պատրաստվում է հրաժեշտ տալ մեծ ֆուտբոլին: «Բիլդ» հանդեսին տված հարցազրույցում Կանը նշել է, որ մտադիր է մինչեւ 2006 թ. խաղալ: Նա նաեւ հայտարարել է, որ եթե մինչեւ աշխարհի առաջնության մեկնարկը, որն, ի դեպ, կայանալու է Գերմանիայում, հաջողվի մնալ լավ մարզավիճակում, աչքի ընկնել կայուն ելույթներով, ապա մեծ է ցանկությունը ֆուտբոլային ստուգատեսում կրկին պաշտպանելու հավաքականի դարպասը:

ՇԱԽՄԱՏ

Մրցավեճի են բռնվել պատանի շախմատիստները

Հունաստանի Հերակլիոն քաղաքում ընթանում է տարիքային տարբեր խմբերի աղջիկների եւ պատանիների շախմատի աշխարհի առաջնությունը, որին մասնակցում են նաեւ մեր հանրապետության ներկայացուցիչները: Մրցաշարում արդեն կայացել է 6 տուր: Հայ պատանիներից առայժմ բոլորից հաջող են հանդես գալիս Արման Պաշիկյանն ու Տիգրան Պետրոսյանը: Արմանը մինչեւ 16 տարեկան շախմատիստների մրցաշարում 5 միավորով 2–4-րդ տեղերն է բաժանում Վան Յույի (Չինաստան) եւ լեհ Զբիգնեւ Պակլեզայի հետ: Առաջատարը վրացի պատանի Լեւան Պանցուլայան է (5,5 միավոր): Մինչեւ 18 տարեկանների մրցաշարին մասնակցող Տիգրան Պետրոսյանը 5 միավորով 2–6-րդ տեղերն է բաժանում Ժիանուի (Ռումինիա), Թալաքսենի (Նորվեգիա), Մամեդյարովի (Ադրբեջան) եւ Խարիկրիշնայի (Հնդկաստան) հետ: Տիգրանն ընդամենը կես միավորով է հետ մնում հունգարացի Ֆերենց Բերկեշից: Ռոբերտ Հովհաննիսյանը (մինչեւ 12 տարեկաններ) վաստակել է 3,5 միավոր: Այստեղ առաջատարն ուկրաինացի Յուրի Կուզուբովն է (6): Մինչեւ 14 տարեկանների մրցաշարում Վահրամ Մեժլումյանն իր օգտին գրանցել է 2,5 միավոր: 5-ական միավորով աղյուսակը գլխավորում են Ռամիրեսը, Լենիչը եւ Բասեմը:

Աղջիկներից լավագույն արդյունքն ունեն Վարդուհի Քալաշյանը (մինչեւ 12 տարեկաններ) եւ Սիրանուշ Անդրեասյանը (մինչեւ 16 տարեկաններ), որոնք վաստակել են 4-ական միավոր: Երկուսն էլ մեկական միավորով են հետ մնում առաջատարներից: Մինչեւ 14 տարեկանների մրցաշարում Լուսինե Ալավերդյանը վաստակել է 3 միավոր: Այստեղ առաջատարներն են ռուսաստանցի Կարինա Համբարձումովան (5 միավոր) եւ լատվիացի Լաուրա Ռուգոլեն՝ 5,5: Մինչեւ 18 տարեկան աղջիկների մրցաշարի առաջատարը գերմանուհի Էլիզաբեթ Պյոտցն է (5 միավոր): Լուսինե Աբրեսյանն ունի 3 միավոր: Տարիքային ամենացածր խմբում (մինչեւ 10 տարեկաններ) Տաթեւ Գասպարյանի օգտին գրանցված է 1 միավոր: Այստեղ լավագույն արդյունքն ունեն ուկրաինուհի Մարիա Մուզիչուկն ու Խեչագին:

Ռոնալդոն աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստ

Բրազիլիայի հավաքականի եւ իսպանական «Ռեալ» թիմի հարձակվող, ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության լավագույն ռմբարկու Ռոնալդոն ՖԻՖԱ-ի անցկացրած հարցման արդյունքներով, որին մասնակցել են ավելի քան 140 երկրների ազգային հավաքականների գլխավոր մարզիչներ, ճանաչվել է այս տարվա աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստ: Նման պատվի բրազիլացի ֆուտբոլիստն արժանանում է արդեն 3-րդ անգամ, ինչը ռեկորդային ցուցանիշ է: Մրցույթում 2-րդ տեղը գրավեց Գերմանիայի հավաքականի եւ Մյունխենի «Բավարիայի» դարպասապահ Օլիվեր Կանը՝ առաջ անցնելով ֆրանսիացի Զինեդին Զիդանից: Հետաքրքրական է, որ ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության լավագույն ֆուտբոլիստների ցանկում Կանն առաջինն էր, իսկ Ռոնալդոն՝ երկրորդը: Այնպես որ, այս մրցույթում Ռոնալդոն յուրօրինակ ռեւանշի հասավ Կանի նկատմամբ:

Աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստը որոշվում է 1991 թ.: Ահա դափնեկիրների ցանկը.

1991 թ.	Լոթար Մաթեուս
1992 թ.	Մարկո վան Բաստեն
1993 թ.	Ռոբերտո Բաջիո
1994 թ.	Ռոմարիո
1995 թ.	Ջորջ Վեա
1996 թ.	Ռոնալդո
1997 թ.	Ռոնալդո
1998 թ.	Զինեդին Զիդան
1999 թ.	Ռիվալդո
2000 թ.	Զինեդին Զիդան
2001 թ.	Լուիշ Ֆիգու

Ռոնալդոյին մրցանակը կհանձնվի դեկտեմբերի 17-ին Մադրիդում կայանալիք հանդիսավոր արարողության ժամանակ:

Պետրժելան կգլխավորի «Զենիթը»

Չեխ մասնագետ Վլաստիմիլ Պետրժելան նշանակվել է Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթի» գլխավոր մարզիչ: Նա իր պարտականությունների կատարմանը կանցնի դեկտեմբերի 9-ին, երբ կժամանի Սանկտ Պետերբուրգ: 47-ամյա մարզիչը 3 տարով պայմանագիր է կնքել «Զենիթի» հետ եւ այդ ընթացքում կստանա 1 մլն դոլար: 100 հազար դոլար էլ կստանա նրա նախկին թիմը՝ «Սլավիա Բոլեսլավը» որպես փոխհատուցում այն բանի համար, որ մրցաշրջանի կեսից Պետրժելան հեռացել է իր պաշտոնից: Ինչպես նշել է «Զենիթի» նախագահ Վիտալի Մուտկոն, նոր մարզչի առջեւ խնդիր է դրվել 2003 թ. մտնել լավագույն հնգյակ, իսկ հաջորդ տարի նվաճել չեմպիոնների լիգայի ուղեգիր: Որպես ֆուտբոլիստ Պետրժելան հանդես է եկել չեխական «Բոնո», «Պրոստեյով», «Սիգմա», «Խեբ» եւ «Սլավիա» թիմերում: 1982 թ. մասնակցել է ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությանը: 1981 թ. դարձել է Չեխիայի առաջնության լավագույն ռմբարկու: Մարզել է «Սլավիան», «Սլովանը», «Սպարտան», «Բոգեմիանսը» եւ «Սլավիա Բոլեսլավեն»: 1994 թ. ճանաչվել է երկրի լավագույն մարզիչ: 1996 թ. «Սպարտայի» հետ նվաճել է Չեխիայի գավաթը: 1993 եւ 1999 թթ. «Սլովանին» եւ «Բոգեմիանսին» առաջին խմբի ուղեգիր է պարգեւել:

Ֆեդերացիան անվանել է լավագույններին

Թեթեւ ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիան որոշել է այս տարվա լավագույն թեթեւատլետներին: Լավագույն մարզուհի է ճանաչվել անգլուհի Փոլա Ռեդկլիֆը, որն այս տարի Չիկագոյի մարաթոնում ցույց տվեց 2 ժամ 17 րոպե 18 վրկ. ժամանակ՝ դառնալով առաջին մարզուհին, որը մրցատարածությունը հաղթահարեց 2 ժամ 18 րոպեից շուտ: 28-ամյա մարզուհին այս տարի նվաճել է Եվրոպայի չեմպիոնուհու տիտղոսը, ինչպես նաեւ հաղթող ճանաչվել բրիտանական համագործակցության երկրների խաղերում:

2-րդ տարին անընդմեջ լավագույն թեթեւատլետ է ճանաչվում մարոկկացի վազորդ Հիշամ էլ-Գերուժը: 28-ամյա մարզիկն առաջինն է, որ նման պատվի է արժանանում: Այս տարի նա 11 անգամ հաղթող է ճանաչվել 1500 մ վազքում, այդ թվում՝ Գրանպրիի մրցաշարում եւ «Ոսկե լիգայում»: Էլ-Գերուժը նաեւ 1500 մ վազքում աշխարհի ռեկորդակիրն է: Դափնեկիրների պարգեւատրման արարողությանը Մոնտե Կառլոյում ներկա են գտնվել Մոնակոյի արքայազն Ալբերտը եւ մարզաձեւի միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ Դիակը:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԼՈՆԴՈՆ

Բերեզովսկին՝ մեղադրողի դիրքերում

Լոնդոնում «Պատերազմի եւ խաղաղության հարցերի լուսաբանման ինստիտուտի» (ՊԽՀԼԻ) թղթակից Թոմաս դե Վաալի հետ հարցազրույցում Մոսկվայից վտարված նախկին ուժեղագույն քաղաքական գործիչ Բորիս Բերեզովսկին մեղադրել է նախագահ Պուտինին չեչենական հակամարտությունը սանձազերծելու եւ այժմ էլ սրելու մեջ։ Նա դատապարտել է իր ընկերոջ՝ չեչեն առաջնորդ Ասլան Մասխադովի հատուկ ներկայացուցիչ Ահմեդ Զաքաեւի կալանավորումը, նշելով, որ դրանով հարցի քաղաքական կարգավորման ամեն հույս կորչում է։ Ինչպես հայտնի է, Զաքաեւը ձերբակալվել էր Կոպենհագենում՝ ռուսական իշխանությունների պահանջով։ Նա Մասխադովի ներկայացուցիչն էր Արեւմուտքի հետ բանակցություններում։ Բերեզովսկին նրան բնութագրել է որպես «իրադարձությունների խաղաղ զարգացման պաշտպանի», նշել, որ լավ է ճանաչում նրան 1996 թ.-ից։ Նա խստորեն մեղադրել է ռուսական հետախուզությանը եւ Պուտինին երկու գլխավոր իրադարձությունների մեջ, որոնք, իր իսկ խոսքերով, իշխանության գլուխ են բերել Ռուսաստանի նոր ղեկավարին։ Դրանցից առաջինը չեչեն մարտիկների Դաղստան ներխուժումն է 1999 թ. եւ երկրորդը՝ Մոսկվայում եւ Վոլգոդոնսկում շենքերի պայթյունները, որոնց հետեւանքով 300 հոգի էին սպանվել։

Իր ասելով՝ ամիսներ առաջ ինքը տեղյակ է եղել Դաղստան ներխուժման մասին եւ համոզված է, որ դա սադրիչ գործողություն էր՝ ծրագրված ռուսական հետախուզության կողմից։

Այն հարցին, թե ի՞նչ կասի թալիբների հետ իր կապերի՝ նրան ուղղված մեղադրանքի մասին, որ «Ռոսիյսկայա գազետա» բերում չեչեն կառավարության նախկին մի նախարար հարցազրույցի ժամանակ նշել էր, պատասխանել է ծաղրելով. «Ռուսաստանում հիմա ամեն ինչում ինձ են մեղադրում»։

Բերեզովսկու կենսագրության մեջ Չեչնիայի հետ կապերը խիստ խորհրդավոր են։ 1990-ին սկսած ավտոմեքենաների բիզնեսում («Լոգովազում») նա փոխտնօրեն էր նշանակել մի չեչենի։ 1999-ին խորհրդարանի անդամ էր ընտրվել Կարաչայ-Չերքեզիայի հանրապետությունից՝ անմիջական աջակցությամբ նրա ղեկավար Վլադիմիր Սեմյոնովի, որը սերտ կապեր ունի Չեչնիայի հետ։ Առավել առեղծվածային են նրա կապերը, ըստ ՊԽՀԼԻ-ի, Շամիլ Բասաեւի եւ Մովլադի Ուդուգովի հետ։ Բերեզովսկին հաստատել է, որ ինքը 1998-ին իր սեփական գումարներից 2 միլիոն դոլար է հատկացրել Բասաեւին, որպեսզի վերջինս Չեչնիայի Չիրի-Յուրտ գյուղում ցեմենտի գործարան կառուցի։ Իսկ Ուդուգովի հետ նրա ծանոթության համար երախտապարտ պետք է լինեն բրիտանացիները, քանի որ նրա միջոցով է Բերեզովսկին կարողացել 1998-ին ազատ արձակել տալ երկու բրիտանացիների՝ Կամիլլա Կարրին եւ Ջոն Ջեյմսին, որոնք պատանդ էին վերցվել Չեչնիայում։

«Այդ ժամանակ Ռուսաստանում Բրիտանիայի դեսպան Անդրու Վուդի խնդրանքով ես կապ հաստատեցի Զաքաեւի եւ Ուդուգովի հետ ու խնդրեցի, որ ազատեն այդ մարդկանց», ասել է նա։ Ենթադրվում է, որ Ուդուգովն այժմ գտնվում է Ծոցի երկրներից մեկում։ Բերեզովսկու ասելով՝ ինքն այլեւս կապ չունի նրա հետ։

Բերեզովսկին, որն, ըստ լրատվության, այժմ «մարտավարական դաշինք» է կնքել կոմունիստական կուսակցության՝ իր նախկին թշնամիների հետ, պայքարելու նախագահ Պուտինի դեմ, հարցազրույցի վերջում կատակով նշել է, որ, համենայն դեպս, «չի կարելի ասել, թե ամեն կապ խզված է Պուտինի հետ»։

For Your Internal News of Armenia Log on to In
www.azg.am
English, Russian, Armenian and Turkish

ԱՐԱԶ
ՆՈՐ, ՄԵԾ ՀԱՐՄԱՐ ՎԱՃԱՌԱՍՐԱՀ
Ամիրյան փող.
ՄԱՏՉԵԼԻ գներ
Ամիրյան 15
հեռ. 53-42-26
ԹԻՎ 1 ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

«Միլավիցան» Երեւանում
...Աննախադեպ գներ, լայն ընտրանի
Կանանց նրբագեղ ներքնազգեստի «Միլավիցա» խանութ-սրահն այսուհետեւ կանանց ու աղջիկներին հրավիրում է գնելու եվրոպական հանրահայտ «Միլավիցա» ֆիրմայի արտադրանքը՝ ցանկացած ճաշակի եւ ցանկացած չափսերի ու առանց տարիքային սահմանափակման։
Մեր հասցեն է՝ Կասյան 7,
27-50-40։

529353 ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- **Կգնեմ** գրքեր ավտոմեքենաների ղեկասարքավորումների վերաբերյալ հայերեն կամ ռուսերեն։ Հեռ. 263261։
- **Վաճառվում է** «MOTOROLA T 191» բջջային հեռախոս։ Հեռ. 524666։ Գինը 90 դոլար։
- **Կգնեմ** «Վազ 2106» մակնիշի ավտոմեքենա 1800 դոլարի սահմաններում։ Հեռ. (09)495295, ժ. 18.00-ից հետո։
- **Փոխանակում եմ** փոքր կենտրոնում գտնվող սեփականացված 80 ք/մ տարածքով սեփական տան հետ։ Հեռ. 09 423833, Արթուր։
- **Տրվում է վարձով** ստորգետնյա ավտոտնակ 2 մեքենայի համար։ Հեռ. 53-31-28, Էմմային։
- **Վաճառվում է** հրակայուն աղյուս ռուսական, բարձր որակի, սպիտակ գույնի։ Զանգահարել 53-31-28, Էմմային։
- **Շտապ վաճառվում է** 1 սենյականոց 52 ք/մ ընդհ. տարածքով բնակարան չեխական նախագծով, 5 հարկանի շենքի 4-րդ հարկում, ունի նաեւ բաց 2 լոջիայի պատշգամբ, որտական, բայց լավ վիճակ, հեռախոս, մշտական ջուր։ Կառուցված ավտոտնակային հարող տարածք։ Նորքի ... Նախնական գինը 4.5 հազ. դոլար, հեռ. 64 21 46։
- **Վաճառվում է** բիլիարդի սեղան, յուղազործված, հարթ դաշտով, իր բոլոր պարագաներով (աքսեսուարներով), չափը 3 մx1.5 մ։ Գինը պայմանագրային։ Հեռ. 289331, Վալոդ։
- **Վաճառվում է** 800 ք/մ տնամերձ հողամաս Օշականում։ Գինը պայմանագրային։ Հեռ. 34-40-71։
- **Կգնեմ** 3 սենյականոց բնակարան քաղաքի կենտրոնում առանց միջնորդի։ Հեռ. 538489։
- **Վաճառվում է** 3 սենյականոց բնակարան Իսահակյան 43, 1 մուտք, 16 բն., 9/4 հարկ, ընդհ. մակերեսը 93 ք/մ, բնակելի մակերեսը 60 ք/մ, բաց եւ փակ ընդարձակ պատշգամբ, մշտական ջուր, ջրատաքացուցիչ (գեյզեր), եվրադուռ։ Հեռ. 524666։
- **Կվարձակալեմ** 1 սենյականոց բնակարան մինչեւ 50 դոլարի սահմանում կենտրոնում կամ Նորքի զանգվածներում։ Հեռ. 56 31 49, 58 59 63։
- **Վաճառվում է** 3 սենյականոց բնակարան 70 ք/մ տարածքով, 2 ննջարան, 1 ճաշասենյակ, նախասրահ, բաց բակ, պատշգամբ։ Հասցեն Սունդուկյան 20, բն. 35, մուտքն առանձին, բակից։ Հեռ. 527200, Մայիս, Օվսաննա։ Գինը 30.000 դոլար։

ՀԱՆՐԱՀԱՅՏ JVC ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱՑՎԱԾ, ՆՈՐԱԲԱՑ ՎԱՃԱՌԱՍՐԱՀ
Աբովյան փող. 19 հեռ. 56-54-09

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 20. 11. 2002 Գինը՝ 100 դրամ